

INFORMAČNÉ LISTY

Študijný program: prekladateľstvo a tlmočníctvo

Stupeň štúdia: 3.

Forma štúdia: externá

Povinné predmety:

2PGD/ZVSPD/22	Základy vysokoškolskej pedagogiky
1IPT/VMP/22	Výskumné metódy v translatológii
1IPT/THT/22	Translačná hermeneutika textu
1IPT/TMAK/22	Teoreticko-metodologické aspekty jazykovej komunikácie
1IPT/INTE/22	Interpretácia textu
1IPT/LKAP/22	Lingvokulturologické a lingvokognitívne aspekty prekladu
1IPT/PPDS/22	Písomná práca k dizertačnej skúške
1IPT/PDS1/22	Aktuálne teoreticko-metodologické aspekty translatológie
1IPT/ZSVP/22	Zahraničný študijný alebo výskumný pobyt

Povinne voliteľné predmety:

1IPT/SUPAT/22	Súdny preklad a tlmočenie
1IPT/LKOV/22	Literárnokomparatívny výskum
1IPT/MEJA/22	Metodológia jazykovedy
1IPT/MELV/22	Metodológia literárnej vedy
1IPT/MPOT/22	Metodológia prekladu odborných textov
1IPT/APKP/22	Aktuálne problémy kritiky prekladu
1IPT/PDS2/22	Jazykovedná problematika prekladu
1IPT/PDS3/22	Jazykovedná problematika tlmočenia
1IPT/PDS4/22	Problematika prekladu odborného textu
1IPT/PDS5/22	Problematika prekladu umeleckého textu

Povinné predmety

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Fakulta humanitných a prírodných vied</i>	
Kód predmetu: <i>2PGD/ZVSPD/15</i>	Názov predmetu: <i>Základy vysokoškolskej pedagogiky</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>prednáška, seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Rozsah výučby za semester v hodinách: <i>13 prednášok, 13 seminárov</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: <i>1. semester</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: skúška <i>V priebehu semestra získa doktorand:</i> – max. 15 bodov za aktívnu účasť na všetkých vyučovacích hodinách, – max. 20 bodov za písomné spracovanie vybranej problematiky v tematických okruhoch určených pre dištančnú metódu štúdia (približne 5 strán), – max. 65 bodov za vypracovanie záverečnej práce a jej kolokviálnu obhajobu. <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Doktorandi nadobudnú základný teoretický rozhľad v pedagogickej, sociálnej a psychologickej i legislatívnej problematike edukácie na vysokej škole. Tento základ, t.j. porozumenie základným pedagogickým a psychologickým poznatkom bude tvoriť východiská začínajúcich učiteľov tak, aby mohli rozvíjať svoje didaktické spôsobilosti a ich adekvátnu aplikáciu vo výučbu predmetov v špecializácii. Samostatná práca, nácviky a následné overovanie ich kvality rozvinú u doktorandov ich pedagogické, sociálno-psychologické, komunikačné, sebahodnotiace a manažérsko-riadiace kompetencie pre vyučovanie na vysokej škole – v najvšeobecnejšej rovine.</i> <i>Absolvent predmetu dokáže:</i> – Samostatne a komplexne popísať systém vysokoškolskej pedagogiky, na základe analyticko-syntetických myšlienkových postupov, komparovať modely prípravy učiteľov v medzinárodnom kontexte a v širokých väzbách pochopiť spoločenskú funkciu vysokých škôl. – Samostatne a komplexne charakterizovať systém didaktiky VŠ, zdôvodniť potrebu didaktiky pre vyučovaciu prax na VŠ a analyzovať základné problémy didaktiky VŠ. – Komplexne definovať formy a metódy výučby na VŠ, analyzovať ich špecifiká a zhodnotiť význam ich využitia z hľadiska edukačných cieľov. – Komplexne, vo vzájomných súvislostiach a prepojenosti definovať základné pojmy súvisiace s kategóriou cieľa (edukačný cieľ, kompetencie, taxonómie cieľov, konzistentnosť, merateľnosť cieľa a pod.), zhodnotiť význam formulovania cieľov, najmä s ohľadom na ich diagnostickú funkciu, na základe didaktickej analýzy navrhnúť komplex edukačných cieľov pre konkrétny	

vyučovací predmet , aplikovať zásady formulácie špecifického edukačného cieľa pri stanovení cieľa na konkrétnu edukačnú jednotku.

– Charakterizovať didaktický cyklus, kriticky zhodnotiť význam jednotlivých fáz didaktického cyklu, zdôvodniť postup pri spracovaní prípravy na vyučovaciu hodinu, navrhnúť projekt vlastnej vyučovacej jednotky na zvolenú tému, analyzovať a zhodnotiť význam kontroly a hodnotenia vyučovacieho procesu.

– Projektovať, realizovať a na báze reflexie a sebareflexie kriticky zhodnotiť pozitíva a negatíva vlastnej vyučovacej činnosti (sebahodnotenie v rámci uskutočneného výstupu – realizácie seminára na VŠ vo vzťahu k projektovaniu vyučovacej jednotky, jej realizácie z didaktického hľadiska, ale aj z hľadiska pedagogickej interakcie, komunikácie a rétoriky) i vyučovacej činnosti kolegov – doktorandov.

– Analyzovať psychologickú podmienenosť vysokoškolskej edukácie, poznať v poznávacích a osobnostných špecifikách vek adolescencie a rannej dospelosti , a psychologicky zdôvodnené špecifická vyučovacieho procesu na vysokej škole s dôrazom na aktivitu študujúceho jedinca.

– Navrhnúť komplexné riešenia naznačených pedagogicko-psychologických problémov a iniciovať ich diskusiu v rámci skupiny.

– Analyzovať a zhodnotiť legislatívne podmienky vysokoškolskej edukácie a navrhnúť komplexné riešenia naznačených problémov.

– Posúdiť osobnostné, ale aj širšie spoločenské dopady výsledkov edukácie založenej na inovatívnych metódach a formách edukácie.

– Uvedomiť si existenciu vysokoškolských učiteľov ako špecifickú sociálnu skupinu, jej etické normy, výchovné úlohy. Argumentovať a vedieť obhájiť svoje stanoviská pred akademickou verejnosťou.

Stručná osnova predmetu:

– Úvod do vysokoškolskej pedagogiky.

Predmet , ciele úlohy VŠP, stratégie vysokoškolského vzdelávania, v medzinárodnom a národnom porovnaní, modely prípravy učiteľov (dištančná metóda).

– Didaktika vysokoškolskej pedagogiky.

Profesný štandard učiteľa VŠ, kompetencie a spôsobilosti, etika vysokoškolského učiteľa.

Formy a metódy výučby na vysokej škole: prednášky, semináre, cvičenia, preverovanie a hodnotenie , praxe, prezentácie, demonštrácie.

Samostatná práca študentov, aktivizujúce metódy vo vysokoškolskej výučbe, dištančné e-learningové vzdelávanie, skupinová, kooperatívna výučba, projektové metódy, Manažment vysokej školy – vysoká škola ako inštitúcia.

– Psychologické otázky edukácie na vysokej škole.

Základy psychológie učenia a vyučovania na VŠ.

Psychologická charakteristika adolescencie prechod zo strednej školy na vysokú, socializácia, adaptácia, štýly učenia sa.

Osobnosť učiteľa VŠ– výchovné a vyučovacie štýly, tvorivosť učiteľa VŠ, etika v práci učiteľa VŠ.

Psychologické princípy pedagogickej a sociálnej komunikácie. Kultúra hovoreného slova. Rétorika.

Riešenie náročných životných situácií, základy psychohygieny.

– Vedecko-výskumná činnosť na VŠ s orientáciou na pedagogickú problematiku. Výskumné metódy v pedagogickom kvantitatívnom a kvalitatívnom dizajne.

– Základy legislatívy VŠ, autorský zákon, smernice a normy pre VŠ vzdelávanie, granty, tvorba projektov (dištančná metóda).

– Tréning pedagogických spôsobilostí (so zameraním na didakticky správne stvárnenie prednášky, seminára/cvičenia, pedagogickú komunikáciu, rétoriku a kultúru hovoreného slova), reflexia a sebareflexia v rámci seminárov.

Odporúčaná literatúra:

BEDNAŘÍKOVÁ, I. 2009. Profesionalismus a kvalita vysokoškolské výuky. In: *Technológia vzdelávania*, roč. XVII., č. 9, s. 11 – 17.

BEDNAŘÍKOVÁ, I. 2013. Tutor a jeho role v distančném vzdělávání a v e-learningu. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Boloňský proces. Vytváření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání [online]. [cit. 2009-07-28]. Dostupné z: <http://www.bologna.msmt.cz/>.

CIPRO, M. 1981. *Idea vysoké školy*. Praha: UK, 1981.

KOSTURKOVÁ, M. 2021. Konceptualizácia kritického myslenia : so zameraním na pregraduálnu prípravu v odbore učiteľstvo. Bratislava: Wolters Kluwer SR.

MAREŠ, J. 1990. *Učitel, jeho osobnost a příprava*. Praha: NEMES a ÚÚPPP, 1990.

MAREŠ, J. 2008. Emoce studentů a učitelů při e-learningu. In: *Sborník příspěvků z konference a soutěže eLearning 2008*. Hradec Králové: Gaudeamus. s. 12 – 22.

PASTERÁKOVÁ, L. 2015. *Psychologie výchovy*. Brno: Tribun EU.

PASTERÁKOVÁ, L. 2020. *Výchovné a vzdělávací metody ve světě edukace. Týn nad Vltavou: Nová Forma*.

ROHLÍKOVÁ, L., VEJVODOVÁ, J. 2012. *Vyučovací metody na vysoké škole*. Praha: Grada.

SLAVÍK, M a kol. 2012. *Vysokoškolská pedagogika*. Praha: Grada.

VAŠUTOVÁ, J. 2009. Paradigma akademické kultury. In: *AULA*, roč. 17, č. 1, s. 38 – 45.

VAŠUTOVÁ, J. 2004. *Profese učitele v českém vzdělávacím kontextu*. Brno: Paido.

VAŠUTOVÁ, J. 2002. *Strategie výuky ve vysokoškolském vzdělávání*. Praha: UK, Pedagogická fakulta.

VAŠUTOVÁ, J. 1999. *Vybrané otázky vysokoškolské pedagogiky pro vzdělavatele učitelů*. Praha: UK, Ústav výzkumu a rozvoje školství.

VOGEL, V. 2009. *Jak se učí učitelé?* Praha: Fraus.

Časopisy: *Academia, Aula, Alma Mater*.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský jazyk

Poznámky: Počet kreditov a časová náročnosť podmienok na absolvovanie predmetu: 1 kredit = 25 hodín. Celková hodinová záťaž študenta za semester podľa počtu kreditov: 125 hodín. Z toho je súčet kontaktných hodín za semester 19,5 hodín a súčet hodín určených na samoštúdium a prípravu 105.5 hodín.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: prof. PaedDr. Lenka Pasternáková, PhD., MBA.

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2026

Schválil: prof. PaedDr. Lenka Pasternáková, PhD., MBA.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/VMP/22</i>	Názov predmetu: <i>Výskumné metódy v translatológii (profilový)</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>prednáška, seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná, prezenčná</i> Rozsah výučby v hodinách za semester: <i>5 hodín prednášok / 15 hodín seminárov</i>	
Počet kreditov: <i>10</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>, 1. – 4. (1. – 6.) alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>Na úspešné absolvovanie predmetu je potrebné absolvovať 2 súčasti:</i> <i>písomná práca, ktorá bude obsahovať rozpracovanie metodológie, ktorú doktorand/ka zamýšľa uplatniť vo výskume v rámci svojej dizertačnej práce),</i> <i>Na úspešné absolvovanie predmetu je nevyhnutné z každej časti dosiahnuť výsledok min. 50%.</i> <i>V súlade so Študijným poriadkom FF PU pre získanie hodnotenia A je potrebné dosiahnuť bodové hodnotenie v rozmedzí 100 – 90b, pre hodnotenie sumu bodov 89 – 80b, pre hodnotenie C 79 – 70b, pre hodnotenie D 69 – 60b, pre hodnotenie E 59 – 50b. Bodové rozmedzie 50 – 0b bude ohodnoteného hodnotením FX.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Doktorand/ka má vedomosti o kvalitatívnych, kvantitatívnych a kombinovaných metódach výskumu v translatológii, o spôsoboch zberu dát, o spôsobe výberu a metód zberu dát podľa konkrétnej skúmanej problematiky a o interpretácii výsledkov výskumu.</i> Získané zručnosti: <i>Doktorand/ka dokáže identifikovať výskumný problém, sformulovať výskumné otázky, resp. hypotézy a dokáže sa na základe skúmanej problematiky rozhodnúť pre spôsob zberu dát, pre optimálnu výskumnú metódu.</i> Získané kompetentnosti: <i>Doktorand/ka predmetu vie zdôvodniť použitie konkrétneho spôsobu zberu dát, konkrétnej výskumnej metódy a dokáže správne interpretovať výsledky svojho výskumu. Pri realizácii výskumu postupuje podľa etických princípov.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>– Translatológia a interdisciplinarita.</i> <i>– Identifikácia a formulácia výskumného problému, výskumných otázok a hypotéz.</i> <i>– Kvalitatívne metódy v translatológii.</i> <i>– Kvantitatívne metódy v translatológii.</i>	

- Kombinované metódy v translatológii.
- Kritériá výberu metód na zber dát a pri výbere optimálnej výskumnej metódy.
- Etika výskumu.

Odporúčaná literatúra:

- DJOVČOŠ, M. 2012. *Kto, čo, ako a za akých podmienok prekladá: prekladateľ v kontexte doby*. Banská Bystrica : Fakulta humanitných vied.
- HOSTOVÁ, I. 2013. *Haugovej Plathová, Plathovej Haugová. O prekladoch poézie Sylvie Plathovej / Haugová's Plath, Plath's Haugová. On Slovak Translations of Sylvia Plath's Poetry*.
- KOŽELOVÁ, A. 2017. *Preklad kultúrnych referencií z antiky a kultúrna kompetencia prekladateľa*. PU FF.
- MEISTER, L. 2018. *On methodology: How mixed methods research can contribute to translation studies*. In: Volume 11, Issue 1.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14781700.2017.1374206>
- SALDANHA, G., O'BRIEN, Sh. 2013. *Research Methodologies in Translation Studies*
- GLYNN, D. 2021. *Qualitative Research Methods in translation Theory*.
<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/21582440211040795>
- SCHÄFFNER, Ch. 2004. *Translation Research and Interpreting Research: Traditions, Gaps and Synergies*. Multilingual Matters.
- TYMOCZKO, M. 2007. *Enlarging Translation, Empowering Translators*. St. Jerome Pub.
- WILLIAMS, J. CHESTERMAN, A. 2002. *The Map: A Beginner's Guide to Doing Research in Translation Studies*. St. Jerome Publishing.
- ALEKSEJEVA, I. S. 2001. *Professionálny trening perevodčika*. St. Peterburg.
- AUSTIN, J.L. 1995. *Teória rečových aktov*. In: *Filozofia prirodzeného jazyka*. Bratislava: Archa, s. 118 – 125.
- ČEŇKOVÁ, I. a kol. 2001. *Teorie a didaktika tlumočení I*. Praha: UK.
- ČUŽAKIN, A. 2002. *Mir perevoda – 7. Obščaja teorija perevoda i perevodčeskoj skoropisi*. M.
- FORMÁNKOVÁ, M. 1987. *Charakteristika tlumočnických postupů*. In: *Československá rusistika 1987*, č.1, s. 6 – 11.
- GILE, D. 1995. *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training*. Amsterdam/Pfiladelphia.
- GILLIES, A. 2010. *Note-taking for Consecutive Interpreting – A Short Course*. St Jerome Publishing – PART 1.
- GILLIES, A. 2017. *Note-taking for Consecutive Interpreting. A Short Course Published by Routledge*.
- KADRIĆ, M. – KAINDL, K. – KAISER-COOKE, M. 2005. *Translatorische Methodik. Basiswissen Translation 1*. Wien: Facultas Verlags und Buchhandels AG.
- KENÍŽ, A. 1980. *Úvod do komunikačnej teórie tlmočenia*. Bratislava: FF UK.
- MAKAROVÁ, V. 2004. *Tlmočenie*. Hraničná oblasť medzi vedou, skúsenosťou a umením možného. Bratislava: Stimul.
- MÜGLOVÁ, D. 2009. *Komunikácia. Tlmočenie. Preklad – alebo prečo spadla Babylonská veža*. Nitra: UKF, 313 s.
- PATRIE, CAROL J. 2004. *The Effective Interpreting Series: Consecutive Interpreting from English*. San Diego: Dawn Sign Press.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský (anglický)

Poznámky: Počet kreditov a časová náročnosť podmienok na absolvovanie predmetu: 1 kredit = 25 hodín. Celková hodinová záťaž študenta za semester podľa počtu kreditov: 250 hodín.

Z toho je súčet kontaktných hodín za semester 15 hodín a súčet hodín určených na samoštúdium a prípravu 235 hodín.

Hodnotenie predmetov:

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: *prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2026

Schválil: *prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: 1IPT/THT/22	Názov predmetu: <i>Translačná hermeneutika textu (profilový)</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: prednáška a seminár Metóda: metóda kombinovaná - prezenčná s podporou e-learningu (MS-Teams) Rozsah výučby v hodinách za semester: 5 prednášok, 15 seminárov	
Počet kreditov: 10	
Odporúčaný semester štúdia: 3. – 4. (3. – 5.) alebo podľa IŠP	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.	
Podmieňujúce predmety: -	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je hodnotený priebežným hodnotením.</i> <i>V priebehu semestra študent vypracováva čiastkové zadania podľa harmonogramu. Aktívna účasť na hodinách je hodnotená 10 bodmi. Úspešné zvládnutie zadania je hodnotené 10 bodmi; spolu 4 zadaní (t. j. 40 bodov). Na konci semestra vypracuje samostatné zadanie, v ktorom aplikuje princípy translačnej hermeneutiky na vybraný translatologický problém.</i> <i>Celkové hodnotenie známku sa uskutočňuje podľa klasifikačnej stupnice v súlade so študijným poriadkom PU: A – 100-90 %/ 50 – 45 bodov, B- 89-80 %/ 44,5 – 40 bodov, C- 79-70%/ 39,5 - 35 bodov, D – 69-60 %/ 34,5 – 30 bodov, E – 59-50%/ 29,5 – 25 bodov, FX – 49%/ 24,5 bodov a menej.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: Študent: – pozná východiská translačnej hermeneutiky vo vzťahu k ďalším typom hermeneutiky, – vie popísať základné koncepty translačnej hermeneutiky, – pozná základnú štruktúru metodológie translačnej hermeneutiky, – ovláda súvislosti vzťahu translačnej hermeneutiky k rôznym koncepciám prekladu a ku koncepcii kvality prekladu. Získané zručnosti: Študent: – vie aplikovať postupy translačnej hermeneutiky pri preklade vybraného typu diskurzu; – vie kriticky zhodnotiť vzťah translačnej hermeneutiky k vlastnému výskumnému problému. Získané kompetentnosti: Študent: – dokáže realizovať hermeneutické práce na vybranom type diskurzu určeného na preklad, – dokáže viesť kritický diskurz o mieste hermeneutiky v translačnom procese.	
Stručná osnova predmetu: 1. – 3. hod: Teoretické a metodologické východiská translačnej hermeneutiky. 4. – 6. hod: Preklad z hermeneutickej perspektívy. Aplikácia základných hermeneutických konceptov na translačný proces. Hermeneutické porozumenie a jeho úloha v translačnom procese. 7. – 9. hod: Translačná hermeneutika a koncepcie prekladu. 10. – 13. hod: Zistenia – všeobecné a aplikačné pre vlastný výskum v translatológii.	
Odporúčaná literatúra: ĎURICOVÁ, A. et. al. 2013. <i>Od textu k prekladu. Praha: Jednota tlumočníků a překladatelů.</i>	

STOLZE, R. 2017. *The hermeneutic approach in translation*. In: *Vertimo Studios 2017* (5).

STANLEY, J.; STOLZE, R.; CERCEL, Larisa (eds.). 2015. *Translational hermeneutics – The first symposium*. Zeta Books.

STANLEY, J.; O'KEEFFEE, B.; STOLZE, R.; CERCEL, Larisa (eds.). 2018. *Philosophy and practice in translational hermeneutics*. Zeta Books.

STANLEY, J.; O'KEEFFEE, B.; STOLZE, R.; CERCEL, Larisa (eds.). 2021. *Cognition and comprehension in translational hermeneutics*. Zeta Books.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: anglický, slovenský

Poznámky:

Počet kreditov a časová náročnosť podmienok na absolvovanie predmetu: 1 kredit = 25 hodín. Celková hodinová záťaž študenta za semester podľa počtu kreditov: 250 hodín. Z toho je súčet kontaktných hodín za semester 15 hodín a súčet hodín určených na samoštúdium a prípravu 235 hodín.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: doc. Mgr. Ingrida Vaňková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.9.2026

Schválil: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/TMAK/22</i>	Názov predmetu: <i>Teoreticko-metodologické aspekty jazykovej komunikácie (profilový)</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>prednáška, seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná, prezenčná</i> Rozsah výučby v hodinách za semester: <i>5 hodín prednášok / 15 hodín seminárov</i>	
Počet kreditov: <i>10</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 4. (2. – 6.) alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>Na úspešné absolvovanie predmetu je potrebné absolvovať 2 súčasti:</i> 1. <i>záverečná práca – 50 b, doktorand/ka ju odovzdá v 10. týždni semestra. Práca bude obsahovať vybrané teoretické a metodologické problémy/aspekty jazykovej komunikácie, ktoré možno spojiť s témou dizertačnej práce, príp. ktoré súvisia s vlastným výskumom a doktorand/ka ich v rámci dizertačnej práce zamýšľa uplatniť; práca bude výsledkom aktívnej konfrontácie poznania zásad komunikácie a ich uplatnenia vo vlastnom lingvistickom produkte; rozsah min. 7 strán</i> 2. <i>kolokviálna obhajoba – 50 b.</i> <i>Na udelenie hodnotenia A (výborne) musí absolvent daného predmetu doktorandského štúdia získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent doktorandského štúdia, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.</i> <i>Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer znáмок udelených za seminárnu prácu a skúšku.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Doktorand/ka má vedomosti o fungovaní jazykových systémov a potrebe ich poznania v prospech úspešnosti dosiahnutia komunikačných cieľov, o synchronných aspektoch skúmania komunikačných aktov v slovenčine a vo svete, o zásadách efektívnej komunikácie písomnej aj ústnej, o teórii komunikačných aktov, etike komunikácie, komunikačných bariérach, ako aj o kvalitatívnych, kvantitatívnych a kombinovaných metódach výskumu v jazykovej komunikácii.</i> Získané zručnosti: <i>Doktorand/ka dokáže identifikovať výskumný problém, sformulovať výskumné otázky, resp. hypotézy a dokáže sa na základe skúmanej problematiky rozhodnúť pre spôsob zberu dát, pre optimálnu výskumnú metódu.</i> <i>Absolvent aktívne získava teoretické vedomosti z oblasti jazykovej komunikácie, kriticky ich analyzuje, ale aj tvorivo aplikuje v procese analýzy a interpretácie vybraných rečových aktov;</i>	

disponuje zručnosťou analyzovať komunikáciu z hľadiska efektivity komunikácie; dokáže tvorivo riešiť jazykovo-komunikačné problémy, definovať ich.

Získané kompetentnosti:

Absolvent predmetu je kompetentný určiť formálne a obsahové znaky efektívnej komunikácie, keďže ich poznanie je predpokladom efektívneho prekladu a apercepce, uvedomuje si a vyhodnocuje ich uplatnenie v procese metakomunikácie. Absolvent predmetu dokáže plánovať a iniciovať riešenie jazykovo-komunikačných problémov, tvorivo ich riešiť; dokáže formulovať ciele, prostriedky a metódy výskumu komunikácie, samostatne a tvorivo analyzovať komunikáty s ohľadom na širší translačný kontext a prienik dvoch jazykových systémov. Doktorand/ka vie zdôvodniť použitie konkrétneho komunikačného aktu a uplatnenia konkrétnej zásad komunikácie s cieľom efektívnej komunikácie, konkrétnej výskumnej metódy a dokáže správne interpretovať výsledky svojho výskumu. Pri realizácii výskumu postupuje podľa etických princípov.

Stručná osnova predmetu:

- Jazykové systémy, stavba a fungovanie jazykových systémov.
- Jazykové univerzálie a jazykové diverzity ako východisko komunikačného aktu.
- Jazyková komunikácia ako objekt synchrónneho bádania, funkcie jazykovej komunikácie.
- Rečové akty, rečové celky, zámer odosielateľa, rečový produkt, komunikačný kanál.
- Apercepcia recipienta, vnímanie s porozumením.
- Druhy komunikácie, úlohy a cieľ komunikácie.
- Komunikácia, zásady a princípy efektívnej jazykovej komunikácie, teoretické východiská.
- Teória komunikačných aktov, teória informácie.
- Používateľ jazyka ako kognitívna a sociálna bytosť, komunikačné kompetencie.
- Kvalitatívne, kvantitatívne a kombinované metódy v jazykovej komunikácii.
- Etika komunikácie, komunikačné bariéry, komunikačné chyby, reč tela.

Odporúčaná literatúra:

- Bosák, J. 1990. Skúmanie jazyka ako sociálno-komunikačného systému. In: *Dynamické tendencie v jazykovej komunikácii*. Ed. J. Bosák. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, s. 75 – 84.
- De Vito, J. A. 2008. *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada Publishing.
- Djvčoš, M. 2012. *Kto, čo, ako a za akých podmienok prekladá: prekladateľ v kontexte doby*. Banská Bystrica: Fakulta humanitných vied.
- Dolník, J. 2010. *Všeobecná jazykoveda. Opis a vysvetľovanie jazyka*. Bratislava: Veda.
- Dolník, J. 2014. *Riadiaci princíp komunikácie*. In: *Polarity, paralely a prieniky jazykovej komunikácie*. Banská Bystrica: Belianum, s. 12 – 24.
- Findra, J. 2013. *Jazyková komunikácia a kultúra vyjadrovania*. Bratislava: Osveta.
- Jazyková komunikácia v 21. storočí*. 2001. *Zborník materiálov*. Ed. J. Klincková. Banská Bystrica: Fakulta humanitných vied Univerzity Mateja Bela.
- Horecký, J. 1985. *Systém verbálneho správania*. In: *Slovo a slovesnosť*, 1985, roč. 46, č. 2, s. 101 – 108.
- Mistrík, J. 1999. *Vektory komunikácie*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- Slančová, D. 1996. *Praktická štylistika*. Prešov: Slovacontact.
- Slančová, D. 2001. *Základy praktickej rétoriky*. Prešov: Vydavateľstvo Náuka.
- Slančová, D. 2017. *Normy v jazykovej komunikácii*. In: *Aktuálne otázky slovenského jazyka*. Ed. J. Wachtarczyková. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, s. 39 – 49.
- Štícha, K. 2016. *O nepřesnosti našeho vyjadřování*. Praha: Academia.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: <i>slovenský</i>					
Poznámky: Počet kreditov a časová náročnosť podmienok na absolvovanie predmetu: 1 kredit = 25 hodín. Celková hodinová záťaž študenta za semester podľa počtu kreditov: 250 hodín. Z toho je súčet kontaktných hodín za semester 15 hodín a súčet hodín určených na samoštúdium a prípravu 235 hodín.					
Hodnotenie predmetov:					
Celkový počet hodnotených študentov: 0					
A	B	C	D	E	FX
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Vyučujúci: <i>doc. PaedDr. Mária Imrichová, PhD.</i>					
Dátum poslednej zmeny: <i>1. 9. 2026</i>					
Schválil: <i>prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.</i>					

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/INTE/22</i>	Názov predmetu: <i>Interpretácia textu (profilový predmet)</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>prednáška, seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Rozsah výučby za semester v hodinách: <i>5 prednášok, 15 seminárov</i>	
Počet kreditov: <i>10</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 4. (2. – 6.) semester alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3. stupeň</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou. Jeho úspešné absolvovanie predpokladá dosiahnutie aspoň 50 % bodov z týchto aktivít:</i> <i>1. V priebehu semestra si študent 3. stupňa štúdia rozširuje poznanie témach a problémoch, ktoré sú súčasťou osnovy predmetu. Pripravuje analyticky a interpretačne zamerané výstupy vo vzťahu k téme a problému seminárnej hodiny. Analyzuje a interpretuje vybrané texty, vytvorí (autorské) texty, ktoré budú modifikovať text (vo vybraných jazykových štýloch), ba aj transformovať funkciu konkrétneho komunikátu.</i> <i>2. Študent sa aktívne zúčastňuje na seminárnych hodinách, prezentuje získané, syntetizované a generalizované poznanie, zapája sa do diskusie o vybraných problémoch, sprostredkuje vlastný pohľad na ich riešenie, svoje hľadisko argumentačne obháji.</i> <i>3. V priebehu semestra študent napíše záverečnú prácu o vybranom probléme z kontextu interpretácie textu, ktorý možno spojiť s témou dizertačnej práce. Práca bude výsledkom aktívnej konfrontácie (literárnovedného) poznania (štylistiky) o vybranom (ne)umeleckom texte a čitateľskej skúsenosti.</i> <i>Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.</i> <i>Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia záverečnej práce, vedomostného testu a ďalších aktivít.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Absolvent získa ucelený a systematicky formovaný súbor vedomostí o texte, vie definovať umelecké a neumelecké texty, literárne a neliterárne texty, rozumie vzťahom medzi nimi.</i> <i>Nadobudne poznanie o texte a jeho interpretácii, ako aj o teórii interpretácie: diskurze a prebytku významu (teórii P. Ricoeura).</i>	

Vie definovať jednotlivé funkčné štýly a rozumie ich špecifikám, ako aj rozdielom medzi nimi, vie identifikovať a definovať žánre jednotlivých štýlov. Vie tvorivo aplikovať a zovšeobecniť poznanie o jazykových štýloch.

Absolvent získa ucelený a systematicky formovaný súbor teoretických vedomostí o podstate literatúry a jej špecifikách. Dokáže vlastnými slovami definovať a vysvetliť základné pojmy z teórie a poetológie literatúry, z interpretácie (umeleckého) textu.

Vie charakterizovať kompozíciu, tematický plán diela, fabulu a sujet, motív.

Pozná literárnodruhovú a žánrovú výstavbu literárneho diela, základné znaky lyriky, epiky, drámy, ako aj vybraných žánrov.

Dokáže identifikovať vlastnosti básnického umeleckého textu z verzologického hľadiska (časomerný, sylabický, sylabotonický, voľný verš, strofa, rým), ako aj v motivickej a jazykovej oblasti (trópy a figúry).

Vie charakterizovať literárnu postavu, kategóriu rozprávača, čas a priestor v epickom texte.

Získané zručnosti:

Absolvent aktívne získava teoretické (literárnovedné) vedomosti (zo štylistiky), kriticky ich analyzuje, ale aj tvorivo aplikuje v procese analýzy a interpretácie vybraných umeleckých textov;

disponuje zručnosťou analyzovať text v tematickej, kompozičnej, žánrovej, jazykovo-štylistickej rovine.

Dokáže tvorivo riešiť literárnovedné problémy, užšie, problémy pri interpretácii umeleckého textu a v nadväznosti na literárnovedné poznanie u nás i vo svete.

Získané kompetentnosti:

Absolvent predmetu je kompetentný určiť formálne a obsahové znaky literárnych a neliterárnych textov, keďže ich poznanie je predpokladom interpretácie a efektívneho prekladu, uvedomuje si a vyhodnocuje ich uplatnenie v procese metakomunikácie.

Absolvent predmetu dokáže plánovať a iniciovať riešenie literárnovedných problémov, tvorivo ich riešiť;

dokáže formulovať ciele, prostriedky a metódy literárnovedného výskumu, samostatne a tvorivo analyzovať a interpretovať umelecké texty s ohľadom na širší kontext.

Absolvent predmetu dokáže identifikovať vybrané (kompozičné, tematické, jazykovo-štylistické) prvky literárneho diela, či umelecké postupy.

Absolvent predmetu je kompetentný určiť poetologické osobitosti umeleckého diela, pričom zúročí aktívne získané literárnoteoretické poznanie.

Vie posudzovať vlastné interpretačné kompetencie v širšom kontexte a vo vzťahu k poznaniu získanému v študijnom programe.

Stručná osnova predmetu:

- Text. Umelecké a neumelecké texty, literárne a neliterárne texty.
- Text a interpretácia textu.
- Korene interpretácie. Teória interpretácie (P. Ricoeura): diskurz a prebytok významu.
- Štýl textu. Komunikačná štylistika. Miková výrazová sústava.
- Podstata literatúry a jej špecifiká.
- Literárna veda. Literárnovedná metodológia a interpretačná metóda.
- Literárna komunikácia. Autor – dielo – čitateľ. Literárna metakomunikácia. Interpretácia umeleckého textu.
- Poetika. Jazykovo-štylistická, tematická a kompozičná rovina výstavby textu.
- Jazyk a štýl literárneho diela. Básnická obraznosť a verzológia.

- Tematický plán literárneho diela. Fabula a sujet. Téma, motív.
- Kompozícia literárneho diela.
- Lyrika, epika, dráma. Druhový synkretizmus. Teória literárnych žánrov.

Odporúčaná literatúra:

BACHELARD, G. 1990. *Poetika priestoru*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

CULLER, J. 2002. *Krátký úvod do literárnej teórie*. Brno: Host.

ČINČUROVÁ, X. 2004. *Epické podoby priestoru*. Modrý Peter.

HODROVÁ, D. a kol. 2001. ... na okraji chaosu... *Poetika literárneho diela 20. storočia*. Praha: Torst.

KRAUSOVÁ, N. 1964. *Epika a román*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

KRUPA, V. 1990. *Metafora na rozhraní vedeckých disciplín*. Bratislava: Tatran.

MIKO, F. 1980. *Hra a poznanie v detskej próze*. Bratislava: Mladé letá.

MIKO, F. 1969. *Estetika výrazu*. Bratislava: SPN.

MIKO, F. 1973. *Od epiky k lyrike*. Bratislava: Tatran.

MISTRÍK, J. 1993. *Encyklopédia jazykovedy*. Bratislava: Veda.

MISTRÍK, J. 1997. *Štylistika*. Bratislava: SPN.

MÜGLOVÁ, D. 2009. *Komunikácia, tlmočenie, preklad*. Nitra: Enigma.

PETRÍKOVÁ, M. 2019. „Nová“ skutočnosť a znamenia proti ideológii v literatúre a vo filme: Tri dcéry. In: *World Literature Studies*. Časopis pre výskum svetovej literatúry. Literatúra a jej filmová podoba v stredoeurópskom kontexte. Ed. Š. Timko. Bratislava: Slovenská akadémia vied. Ústav svetovej literatúry. Roč. 11, č. 3, s. 51 – 62.

PETRÍKOVÁ, M. 2016. *Umelecký text v tvorivých interpretáciách*. Prešov: Vydavateľstvo PU.

PLEŠNÍK, L. a kol. 2008. *Tezaurus estetických výrazových kvalít*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre.

RAKÚS, S. 1995. *Poetika prozaického textu. (Látka, téma, problém tvar)*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

RICOEUR, P. 1997. *Teória interpretácie. Diskurz a prebytok významu*. Bratislava: Archa.

SEDLÁK, J. 1981. *Epické žánre v literatúre pre mládež*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.

STEIGER, E. 2008. *Poetika, interpretácia, styl*. Praha: Triáda.

ŠIMONOVÁ, B. 1994. *Žáner v pohybe. (Reflexie o rozprávke)*. Banská Bystrica: PF UMB.

ŠMATLÁK, S. 1976. *Básnik a dieťa*. Bratislava: Mladé letá.

URBANOVÁ, S. 2021. *Konfigurácie. Figury a figurácie II*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

WARREN, A. – WELLEK, R. 1996. *Teorie literatury*. Olomouc: Votobia.

ZAJAC, P. 1990. *Tvorivosť literatúry*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

ZAJAC, P. 1993. *Pulzovanie literatúry*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský jazyk

Poznámky: Počet kreditov a časová náročnosť podmienok na absolvovanie predmetu: 1 kredit = 25 hodín. Celková hodinová záťaž študenta za semester podľa počtu kreditov: 250 hodín. Z toho je súčet kontaktných hodín za semester 15 hodín a súčet hodín určených na samoštúdium a prípravu 235 hodín.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: <i>doc. PaedDr. Martina Petříková, PhD.</i>
Dátum poslednej zmeny: <i>1. 9. 2026</i>
Schválil: <i>prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.</i>

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/LKAP/22</i>	Názov predmetu: <i>Lingvokulturologické a lingvokognitívne aspekty prekladu (profilový predmet)</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>prednáška, seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Rozsah výučby v hodinách za semester: <i>5 prednášok, 15 seminárov</i>	
Počet kreditov: <i>10</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 4. (2. – 6.) alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>V priebehu semestra sa študent 3. stupňa synchronne pripravuje na témy, ktoré sú v súlade s osnovami predmetu. Na seminári aktívne participuje, prezentuje získané, syntetizované a generalizované poznatky, diskutuje o vytýčených problémoch a argumentuje vlastný pohľad na problematiku. V priebehu semestra spracúva analýzy vybraných textov s lingvokognitívnym a lingvokulturologickým zameraním.</i> <i>V skúškovom období absolvuje ústnu skúšku v štátnom jazyku.</i> <i>Kritériá úspešnosti (percentuálne vyjadrenie výsledkov pri hodnotení predmetu) sú pre klasifikačné stupne nasledovné: A: 100,00 – 90,00 %; B: 89,99 – 80,00 %; C: 79,99 – 70,00 %; D: 69,99 – 60,00 %; E: 59,99 – 50,00 %; FX: 49,99 a menej %. Študent, ktorý získa menej ako 50 % bude hodnotený stupňom FX.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Absolvent daného predmetu preukáže svoje vedomosti, zručnosti a kompetencie v súlade s Národným kvalifikačným rámcom SR:</i>	
Získané vedomosti: – dokáže sa systematicky zorientovať v jednotlivých lingvistických a translatologických pojmoch, detailne ovláda terminologické inštrumentárium; – dokáže definovať a aktívne reagovať na nosné koncepcie kognitívne orientovaných vied pri argumentovaní vlastného výskumu; – dokáže kriticky zhodnotiť jednotlivé lingvistické východiská problematiky prekladu; – dokáže komentovať a argumentovať jednotlivé prekladateľské postupy a lingvokognitívne metódy; – dokáže syntetizujúcim a argumentačným spôsobom aplikovať a zdôvodniť teoretické poznatky pri vlastnej výskumnej činnosti.	
Získané zručnosti: – dokáže prezentovať osvojené zručnosti a metódy vedeckého výskumu spojené s danou problematikou;	

- dokáže ďalej rozvíjať a prezentovať mechanizmus vyhľadávania, spracovania a aplikácie adekvátnych metodík výskumu,
- dokáže si osvojiť a patrične preukázať znalosť základných terminologických a pracovných stereotypov v skúmanej oblasti;
- dokáže ďalej rozvíjať kognitívne predpoklady k úspešnému zvládnutiu teoretických koncepcií a prístupov k výskumu lingvokognitívnych javov;
- dokáže zdokonaľovať a prejať svoje komunikačné schopnosti;
- dokáže kreatívne pristupovať k riešeniu zadaných problémov;
- dokáže sa morálne a spoločensky zodpovedne rozhodovať.

Získané kompetencie:

- je schopný koncipovať, konštruovať, realizovať a upravovať podstatnú časť výskumu s vedeckou integritou;
- prijať zodpovednosť za výskum i prezentované výsledky výskumu;
- plne si uvedomuje morálny a spoločenský dosah prezentovaných výsledkov vlastných záverov výskumu;
- je schopný argumentovať metodiku a stratégiu, koncepčné riešenia zadaných úloj;
- je schopný sa naďalej vzdelávať, rozširovať svoje poznatky a orientabilitu v teórii a aktuálnych výskumoch;
- je schopný preukázať a naďalej rozvíjať svoje digitálne kompetencie;
- dokáže vyhľadávať, spracúvať, analyzovať a kriticky zhodnotiť odborné informácie z rôznych zdrojov v cudzom jazyku;
- dokáže autonómne kriticky a reálne myslieť a rozhodovať sa;
- dokáže sa adekvátne rozhodnúť a prevziať zodpovednosť za svoje rozhodnutia;
- preukáže schopnosť prijať zodpovednosť za seba a členov tímu a kooperovať v tíme;
- dokáže interagovať so širšou vedeckou komunitou a laickou verejnosťou vo veci expertízy ním skúmanej oblasti.

Stručná osnova predmetu:

- Lingválna krajinoveda v slovenských výskumoch.
- Protolingvokulturologické koncepcie v ruskej lingvistike a postštrukturalistická paradigma výskumov.
- Lingvokulturológia v systéme náuk o jazyku, kultúre a spoločnosti (koncepcie E. M. Vereščagina, V. G. Kostomarov, V. V. Vorobjova, A. V. Maslovovej).
- Lingvokulturológia – tradície, piliere, východiská, metodológia.
- Precedentné fenomény v jazyku, ich definícia a klasifikácia.
- Kognitívne a lingvokognitívne východiská v jazyku a vedách o jazyku.
- Diskurz a jeho definície (Harold D. Lasswell, E. Laclau, Ch. Mouffeová, R. Wodak)
- Lingvokognitívne výskumy v ruskom a slovenskom akademickom priestore.
- Politická lingvistika a politická metaforológia (A. P. Čudinov, E. V. Budajev, V. Z. Demjankov, N. D. Aruťunovová). Metodológia metaforológie.
- Lingvopersonológia – definícia, genéza, protolingvopersonologické koncepcie, metodológia výskumu.
- Lingvopersonológia konkrétnej jazykovej osobnosti (V. I. Karasik, Ju. N. Karaulov).

Odporúčaná literatúra:

ANIKIN, E. E.; BUDAJEV, E. V.; ČUDINOV, A. P. 2015a. Istoričeskaja dinamika metaforičeskich sistem v političeskoj kommunikacii Rossiji. In: Voprosy kognitivnoj lingvistiki, 2015a, № 3 (44), s. 26 – 32.

- ANIKIN, E. E.; BUDAJEV, E. V.; ČUDINOV, A. P. 2015b. Archetipy i innovacii v diachroničeskoj dinamike metaforičeskich sistem v političskoj kommunikacii. In: Vestnik VGU. Serija: Lingvistika i mežkulturnaja kommunikacija, 2015, № 1, s. 5 – 11.
- BLAHO, M. 2015. Jazykový obraz sveta vo vzťahu k Rusku konca XX. storočia po súčasnosť. In: Ruská spoločnosť a ruský jazyk v minulom storočí. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, s. 164 – 213.
- BLAHO, M. 2015. Manipulatívny rozmer ruského a slovenského politického diskurzu. In: Hľadanie ekvivalentnosti XIII. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, s. 68 – 73.
- BLAHO, M.; MERTOVIÁ, N. 2018. Sovietske realie ako objekt lingvokulturologických výskumov. Prešov: Filozofická fakulta.
- BOČÁK, M. 2008. Diskurz ako predmet transdisciplinárneho výskumu. In: D. SLANČOVÁ et al., ed. 3. študentská vedecká konferencia: Zborník príspevkov [online]. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, s. 526 – 537 [cit. 2009-03-15]. Dostupné z: http://www.pulib.sk/elpub2/FF/Slancova2/pdf_doc/bocak.pdf.
- BOČÁK, M. 2012. Diskurz – koncept kritický: nereflektované riziká používania výrazu mediálny diskurz. In: Jazyk a kultúra. Roč. 2, č.10, nestránkované. ISSN 1338-1148. Dostupné z: http://www.ff.unipo.sk/jak/10_2012/bocak.pdf
- BRUCHIS, M. 1988. The USSR: Language and realities: Nations, leaders, and scholars. New York: Columbia University Press.
- BUDAJEV, E. V. 2007. Postsovetskaja dejstvitel'nosť v metaforach rossijskoj i britanskoj pressy. Nižnij Tagil: NTGSPA.
- BUDAJEV, E. V. 2011. Sopostavitel'naja političeskaja metaforologija. Nižnij Tagil: NTGSPA.
- BUDAJEV, E. V.; ČUDINOV, A. P. 2006. Metafora v političeskom interdiskurse. Jekaterinburg: URGPU.
- CINGEROVÁ, N. – MOTYKOVÁ, K. 2017. Úvod do diskurznej analýzy. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave. 174 s.
- ČUDINOV, A. P. 2001. Rossija v metaforičeskom zerkale: kognitivnoje issledovanie političeskoj metafory (1991–2000). Jekaterinburg: URGPU.
- ČUDINOV, V. A. 2007. Problema jazykovogo subjekta. <<http://chudinov.ru/problema-jazykovogo-subekta/>> [1.5.2019]
- ČULENOVÁ, E. 2013. Čas letí ako bláznivý alebo Fenomén času v slovenskom metaforickom vyjadrení. In: Jazyk a kultúra, 2013, № 16, nestránkované.
- DIJK, T.A. van. 1998. Ideology: A Multidisciplinary Approach. London: Sage.
- DRULAK, P. a kol. 2008. Jak zkoumat politiku. Kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích. Portal: Praha.
- DULEBOVÁ, I. 2010. Svetová kríza a metafora v ruskom a slovenskom politickom diskurze. In: Nová filologická revue, 2010/2, No. 4, s. 66 – 74.
- DULEBOVÁ, I. 2010. Svetová kríza a metafora v ruskom a slovenskom politickom diskurze. In: Nová filologická revue, 2010/2, No. 4, s. 66 – 74.
- DULEBOVA, I. 2012. Predmet „mežkulturnaja kommunikacija“ v projekte „Obrazovanie učiteľov obščeobrazovateľnych škôl v oblasti inostrannych jazykov“. In: Russkij jazyk v kommunikativnom prostranstve sovremennogo mira. Machačkala: DGPU, s. 66 - 68.
- DULEBOVÁ, I. 2016. Precedentné fenomény súčasného ruského jazyka: Interkultúrny a lingvodidaktický aspekt. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Vydavateľstvo UK.
- DULEBOVÁ, I. Prístupy k definovaniu termínu diskurz v súčasnej ruskej a slovenskej jazykovede [online]. In: Jazyk a kultúra: internetový časopis Lingvokulturologického a

prekladatel'sko-tlmočnickeho centra excelentnosti pri Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove, číslo 7/2011. s. 1.

EJGER, G. V.; RAPOPORT, I. A. 1991. *Jazyk i ličnost: učebnoje posobije*. Charkiv: Izdatel'stvo CHGU.

FAIRCLOUGH, N. L. 1985. *Critical and Descriptive Goals in Discourse Analysis*. In: *Journal of Pragmatics*, vol. 9, P. 739-763.

FAIRCLOUGH, N. 1992. *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press 1992.

FAUCONNIER G.; TURNER M. 1994. *Conceptual Projection and Middle Spaces*. <<http://www.lit.kobe-u.ac.jp/~yomatsum/resources/Fauconnierturner1984.pdf>> [20. 4. 2018].

FAUCONNIER G.; TURNER M. 1998. *Conceptual integration networks*. In: *Cognitive Science*, Vol. 22, № 2, p. 133 – 187.

FAUCONNIER G.; TURNER M. 2002. *The Way We Think: Conceptual Blending and the Mind's Hidden Complexities*. New York: Basic Books.

GOLEV, N. D. 2005. *Lingvopersonologija, antropotekst, tipy jazykovoj ličnosti (lingvopersonemy)*. In: *Universitetskaja filologija – obrazovaniju: čelovek v mire kommunikacij: materialy meždunarodnoj nauč. prakt. konf. „Komunikativistika v sovremennom mire: čelovek v mire kommunikacij“*. Barnaul: AltGU, s. 81 – 86.

GOLEV, N. D.; ČERNYŠOVA, T. V. 2003. *Publicističeskij antropotekst kak otaženie social'noj poziciji adresata*. In: *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta*, № 277, s. 205-210. <<http://journals.tsu.ru/uploads/import/787/files/277-205.pdf>> [25.2.2018]

GOLEV, N. D.; SAIKOVA, N. V.; CHOMIČ, E. P. Eds. 2006. *Linguopersonologija: tipy jazykovych ličnostej i ličnostno-orientirovannoje obučenije*. Barnaul; Kemerovo: BSPU.

GORICKAJA, Ju. V. 2013. *Lingvopersonologija: obzor metodov i metodik*. In: *Naukovi pracj Kamjanec-Podil'skogo nacional'nogo universitetu imeni Ivana Ogijenka. Filologični nauki, vip. 33. Kamjanec-Podil'skij: KPNU imeni Ivana Ogijenka*, s. 92 – 94.

GUZI, Ľ. 2016. *Historická symbolika v politickom diskurze postsovietskeho Ruska*. In: *Jazyk a politika. Na pomedzí lingvistiky a politológie*. Bratislava: EKONÓM, s. 135 – 149.

IVANCOVA, E. V. 2010. *O termine „jazykovaja ličnost“: istoki, problemy, perspektivy ispol'zovanija*. In: *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta. Filologija*, № 4 (12).

JEREMEJEVA, O. A. 1991. *O poňatiji „jazykovaja ličnost“*. In: *Lingvistika: vzaimodejstvije koncepcij i paradigm*. Charkov, vyp. 1, № 2.

JEROŠENKO, A. P. 2003. *Koncept „Čelovek“ v antropologičeskij lingvistike: osobennosti intepretacii*. In: *Antropocentričeskaja paradigma v filologii*. Stavropol', № 2, s. 18 – 20.

KARASIK, V. I. 2001. *Model'naja ličnost kak lingvokulturnyj fenomen*. In: *Filologija i kul'tura*. Tambov: Izdatel'stvo TGU, s. 98 – 101.

KARASIK, V. I. 2002. *Jazykovoj krug: ličnost, koncepty, diskurs*. Volgograd: Peremena.

KARASIK, V. I. 2003. *Jazykovaja ličnost: aspekty izučenija*. In: *II. Meždunarodnaja naučnaja konferencija „Jazyk i kul'tura“*. Moskva: Izdatel'stvo RAN RF, s. 362 – 363.

KARAULOV, Ju. N. 1982. *Roľ precedentnych tekstov v strukture i formirovaniji jazykovoj ličnosti*. In: *Naučnyje tradicii i novyje napravlenija v prepodavaniji russkogo jazyka i literatury: Doklady sovetskoj delegacii na VI kongresse MAPRJAL*. Moskva: Iskusstvo, s. 105 – 123.

KARAULOV, Ju. N. 1987. *Russkij jazyk i jazykovaja ličnost*. Moskva: Nauka.

KARAULOV, Ju. N. 2006. *Russkij jazyk i jazykovaja ličnost. 5-oje izdanije*. Moskva: KomKniga.

KARAULOV, Ju. N.; KRASIL'NIKOVA, E. V. 1989. *Russkaja jazykovaja ličnost i zadači jejo izučenija*. In: *Jazyk i ličnost*. Moskva: Nauka, s. 3 – 11.

- KÁŠOVÁ, M. 2011. *Môj volič – môj pán! Lingvokulturologické reflexie o politickej reklame*. Prešov: Prešovská univerzita.
- KL'UKANOV, I. E. 1990. Jazykovaja ličnost' i integralnyje smyslovye obrazovanija. In: *Jazyk, diskurs, ličnost'. Mežvuzovskij sbornik naučnych trudov*. Tver: TGU, s. 69 – 73.
- KOČETKOVA, T. V. 1996. Problema izučeniya jazykovoj ličnosti nositeľa elitarnoj rečevoj kul'tury (obzor). In: *Voprosy stilistiki*. Saratov, vyp. 26, s. 14 – 24.
- LACLAU, E., MOUFFE CH. 1985. *Hegemony and Socialist Strategy. Towards a Radical Democratic Politics*. London: Verso. Цитировано по: PHILLIPS, L., JORGENSEN, M. V., 2004. Дискурс-анализ. Теория и метод. Харьков: Гуманитарный центр, с. 48 – 55.
- LAKOFF, DŽ., DŽONSON, M. 2008. *Metafory, kotorymi my živjom*. Moskva: LKI.
- LAKOFF, G. 1990. *The Invariance Hypothesis: Is Abstract Reason Based on Image — Schemas?* In: *Cognitive Linguistics*, Vol. 1, p. 54 – 71.
- LAKOFF, G. 1990. *The Invariance Hypothesis: Is Abstract Reason Based on Image — Schemas?* In: *Cognitive Linguistics*. Cambridge 1990, Vol. 1, P. 54 – 71.
- LAKOFF, G., JOHNSON, M. 1980. *Metaphors We Live By*. University of Chicago Press: Chicago.
- LAKOFF, G.; JOHNSON, M. 1980. *Metaphors We Live By*. University of Chicago Press: Chicago.
- MEĽNIK, N. V. 2011. *Derivacionnoje funkcionirovanije ruskogo teksta: lingvocentričeskij i personocentričeskij aspekty*: diss. d-ra filol. nauk. Kemerovo: Kemerovskij gosudarstvennyj universitet.
- MERTO VÁ, N. 2010. *Metafora ako podmienka jazykového zobrazovania a chápania sveta: (náčrt kognitívnej analýzy politickej metafory ako kontinuálnej súčasti politického diskurzu) / Nikoleta Demjanová*. In: *Jazyk a kultúra [elektronický zdroj]: internetový časopis Lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnického centra excelentnosti pri Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove*. ISSN 1338-1148. Roč. 1, č. 1 (2010), [6] s.
- MERTO VÁ, N. 2015. *Ruský jazyk a jeho podoby v XX. storočí*. In: *Ruská spoločnosť a ruský jazyk v minulom storočí*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, s. 82 – 163.
- MERTO VÁ, N. 2016. *Metafora ekzistenciaľného krízisa v kontexte migrácii (analiz mediadiskursa i politického diskursa)*. In: *Aktuálne problémy obučeniya ruskomu jazyku XII = Current issues of the Russian language teaching XII*. Brno: Masarykova univerzita, s. 210 – 219.
- MERTO VÁ, N. 2017a. *Komunikačná intencionalita metafory v politickom diskurze: V.I. Lenin a tradičné ruské koncepty v revolučnom roku 1917*. In: *Hľadanie ekvivalentnosti IX. (ISFE 2017/9) = In searching for equivalences IX. (ISFE 2017/9): "1917" - rok - ľudia - revolúcie - dôsledky = "1917" - year - peoples - revolutions - consequences*: konferenčný zborník = conference proceedings: 9. biennial medzinárodná konferencia = 9th biannual international conference. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, s. 223 – 234.
- MERTO VÁ, N. 2017b. *Historické koncepty ako fundament politickej metafory v ruskom a slovenskom diskurze*. In: *Jazyk a politika: na pomedzí lingvistiky a politológie II*. Bratislava: Ekonóm, s. 203 – 211.
- MERTO VÁ, N. 2017c. *Historizmy ako predmet lingvokultúrnych skúmaní: vysokoškolská učebnica / Ľubomír Guzi, Jozef Sipko, Nikoleta Mertová ... [et al.]; Recenzenti Andrey Kraev, Pavol Adamka*. 1. vyd. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2017. 228 s. (Opera Linguistica; 13/2017). ISBN 978-80-555-1875-6.
- MERTO VÁ, N. 2017d. *Intencionalita metafory v ruskom sociálnom a politickom diskurze / Nikoleta Mertová; Recenzenti Vladimír Patráš, Ján Gavura*. In: *Médiá a text 6 [elektronický zdroj]: zborník príspevkov: I. časť*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2017. ISBN 978-80-

555-1828-2. online, S. 62 – 70.

MERTO VÁ, N. 2018. *K problematike dynamiky metaforických systémov v politickom diskurze [print] / Nikoleta Mertová. In: Jazyk a politika [print]: na pomedzí lingvistiky a politológie: between linguistics and political science / Radoslav Štefančík, Ján Liďák, Irena Zavrl. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2018. ISBN 978-80-225-4528-0. S. 40 – 50.*

MERTO VÁ, N. 2019. *Teoretické a metodologické východiská lingvopersonológie v ruskom vedeckom diskurze [print] / Nikoleta Mertová. In: Jazyk a politika: na pomedzí lingvistiky a politológie [print]: 4: zborník príspevkov zo 4. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie / Radoslav Štefančík, Katarína Seresová, Danuša Lišková. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2019. ISBN 978-80-225-4641-6. S. 139 – 149.*

MERTO VÁ, N. 2020. *Dinamika metaforických modelej vosprijatija rossijskich cennostej (v ruskom i slovackom politickom diskurze i mediadiskurze) [print] / Nikoleta Mertová. In: V poiskach rossijskich cennostej II [print] / Ľubomír Guzi, Nikoleta Mertová, Andrej Krajev, Jevgenija Lukina. Prešov: Filozofická fakulta, 2020. ISBN 978-80-555-2649-2. S. 197-291.*

MERTO VÁ, N. 2021. *Jazyková osobnosť – pro et contra – pút k človeku v texte: (teoretické východiská) [elektronický dokument] / Nikoleta Mertová. In: Jazyková osobnosť [elektronický dokument]: zborník príspevkov z vedeckého grantového seminára rusistov konaného dňa 2. novembra 2021 / Ľubomír Guzi, Natália Sadivová, Irina Dulebová, Andrej Kraev. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2021. ISBN 978-80-555-2871-7. S. 92 – 114.*

NEROZNAK, V. P. 1996. *Lingvističeskaja personologija: k opredeleniju statusa discipliny. In: Jazyk. Poetika. Perevod: Sbornik naučnych trudov. Moskva: MGLU, s. 112 – 116.*

PANOV, M. V. 1990. *Istorija ruskogo literaturnogo proiznošenija VIII–XIX vv. Moskva: Nauka.*

SEDOV, K. F. 1999. *Portrety jazykovych ličnostej v aspekte ich stanovlenija (principy klassifikacii i uslovija ich formirovanija). In: Voprosy stilistiki. Saratov: Izdateľstvo Saratovskogo universiteta, s. 3 – 29.*

SEDOV, K. F. 2006. *Tipologija i portretirovanije našich sovremennikov. In: Lingvopersonologija: tipy jazykovych ličnostej i ličnostno-orientirovannoje obučenije. Barnaul; Kemerovo: Barnaul'skij gosudarstvennyj pedagogičeskij universitet, s. 149 – 204.*

SIPKO, J.; GUZI, Ľ.; MERTO VÁ, N.; BLAHO, M. 2017. *Historizmy ako predmet lingvokultúrnych skúmaní: vysokoškolská učebnica. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.*

SOLOPOVA, O. A. 2011. *Scenarnyj metod issledovanija kognitivno-diskursivnych modelej budúšcego v politickom tekste. In: Vestnik LGU imeni A. S. Puškina, ser. Filologija, № 4., T. 7, p. 167 – 177.*

SOLOPOVA, O. A. 2013. *Kognitivno-diskursivnaja retrospekcija: issledovanije modelej budúšcego v politickom diskurze. Čel'abinsk: JUUrGU.*

SOLOPOVA, O. A. 2014. *Rossija v Jevrope: budúščeje v metaforičeskom zerklae prošlogo. In: Voprosy kognitivnoj lingvistiky, № 3, p. 126 – 137.*

SUCHOTERINA, T. P.; KUZNECOVA, A. S. 2017. *Linvopersonema avtora tekstov ekstremistskogo soderžanija. In: Odin pojas – Odin puť. Jekaterinburg: FGBOU VO; UGPU, s. 175 – 177. <<http://politlinguist.ru/materials/conf/2017.pdf>> [17.2.2019]*

ŠTEFANČÍK, R.; DULEBOVÁ, I. 2017. *Jazyk a politika. Jazyk politiky v konfliktnej štruktúre spoločnosti. Bratislava: EKONÓM.*

VORONOVA, N. G. 2012. *Opredelenije objekta i predmeta lingvopersonologii. In: Naučnyje vedomosti, seria Gumanitarnyje nauki, № 24 (143), vyp. 16, s. 11 – 18.*

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský, ruský, anglický

Poznámky: Počet kreditov a časová náročnosť podmienok na absolvovanie predmetu: 1 kredit = 25 hodín. Celková hodinová záťaž študenta za semester podľa počtu kreditov: 250 hodín. Z toho je súčet kontaktných hodín za semester 15 hodín a súčet hodín určených na samoštúdium a prípravu 235 hodín.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: doc. Mgr. Nikoleta Mertová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1. 9. 2026

Schválil: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/PPDS/22</i>	Názov predmetu: <i>Písomná práca k dizertačnej skúške</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>štátna skúška</i>	
Počet kreditov: <i>20</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>4. – 5. (4. – 6.) alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety: <i>uvedené v IŠP</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je súčasťou dizertačnej skúšky. Tá pozostáva z časti, ktorú tvorí rozprava o písomnej práci k dizertačnej skúške, a z časti, v ktorej má doktorand preukázať teoretické vedomosti z predmetov dizertačnej skúšky.</i> <i>Doktorand v písomnej práci prezentuje teoretické východiská a výskumnú sondu do zvolenej problematiky v rozsahu 30 normostrán. Prácu posudzuje jeden oponent, ktorým môže byť len odborník s vedecko-pedagogickým alebo umelecko-pedagogickým titulom docent alebo profesor, alebo odborník s akademickým titulom PhD., resp. jeho starším ekvivalentom, alebo odborník s vedeckou hodnosťou DrSc., ktorý nepôsobí na pracovisku doktoranda a nemá s ním spoločné publikácie.</i> <i>Doktorand prácu obhajuje pred komisiou pre dizertačné skúšky. Vo svojej obhajobe predstaví projekt a reaguje na podnety oponenta a členov komisie.</i> <i>Všetky predmety štátnej skúšky sa hodnotia samostatne podľa stupnice uvedenej v Študijnom poriadku PU. Na získanie výslednej známky A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 % z hodnotovej škály vymedzenej akademickým pracoviskom a komisiou pre obhajoby a štátne skúšky. Doktorand/ka, ktorý/á získa menej ako 50 %, bude hodnotený/á stupňom FX.</i> <i>Výsledné hodnotenie odráža sumarizované hodnotenie predsedu a členov komisie menovaných pre dizertačné skúšky doktorandského študijného programu.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Doktorand/ka preukáže schopnosť prepojiť vedomosti, zručnosti a kompetentnosti z prekladateľstva tlmočnictva, metodológie výskumu v danej oblasti poznania a širšieho lingvistického, kulturologického, lingvokognitívneho a filozofického pozadia a zároveň schopnosť integrovať dané vedomosti, zručnosti a kompetentnosti vo vlastnom samostatnom výskume.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>zvolí sa podľa konkrétnej skúmanej problematiky</i>	
Odporúčaná literatúra: <i>zvolí sa podľa konkrétnej skúmanej problematiky</i>	
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: <i>slovenský</i>	
Poznámky:	

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 8

A	B	C	D	E	FX
75 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: *prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD., členovia komisie menovanej VR FF PU***Dátum poslednej zmeny:** 1. 9. 2026**Schválil:** *prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/PDS1/22</i>	Názov predmetu: <i>Aktuálne teoreticko-metodologické aspekty translatológie</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>štátna skúška</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: 4. – 5. (4. – 6.) <i>alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.	
Podmieňujúce predmety: <i>uvedené v IŠP</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Doktorand/ka musí absolvovať všetky povinné predmety a povinne voliteľné v rozsahu, ktorý je nevyhnutnou podmienkou práva zúčastniť sa štátnej skúšky podľa aktuálneho predpisu Študijného poriadku PU (upravuje článok 33).</i> <i>Na získanie výslednej známky A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 % z hodnotovej škály vymedzenej akademickým pracoviskom a komisiou pre obhajoby a štátne skúšky. Doktorand/ka, ktorý/á získa menej ako 50 %, bude hodnotený/á stupňom FX.</i> <i>Výsledné hodnotenie odráža sumarizované hodnotenie predsedu a členov komisie menovaných pre dizertačné skúšky doktorandského študijného programu.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Doktorand/ka</i> – <i>má systematický, ucelený a komplexný súbor vedomostí v špecializovanej oblasti prekladateľstva a tlmočníctva, vrátane poznania a porozumenia vzťahov k iným častiam odboru a k súvisiacim odborom (napr. lingvistiky, kulturológii, filozofii, komparatívnym literárnym štúdiám, IT technológiám, histórii, filológii, semiotike, terminológii, a pod.),</i> – <i>pozná a kriticky reflektuje aktuálne paradigmy a prístupy k prekladu a tlmočeniu,</i> – <i>má hlboké vedomosti o teóriách, sofistikovaných metódach a postupoch vedy a výskumu na úrovni zodpovedajúcej medzinárodným kritériám,</i> – <i>má vedomosti o najaktuálnejších kvalitatívnych, kvantitatívnych a kombinovaných metódach výskumu v translatológii a tlmočení.</i> Získané zručnosti: <i>Doktorand/ka</i> – <i>vie aktívnym spôsobom získavať nové znalosti a informácie, kriticky ich reflektovať, analyzovať a prehodnocovať a využívať ich v teórii i praktických aplikáciách pre rozvoj prekladateľstva a tlmočníctva,</i> – <i>dokáže aplikovať a tvorivo zdokonaľovať a rozvíjať teórie a výskumné, vývojové a inovačné postupy v prekladateľstve a tlmočníctve a vytvárať nové,</i>	

- dokáže identifikovať svetový vedecký a inovačný vývoj v prekladateľstve a tlmočníctve a v príbuzných odboroch a využívať ho v smerovaní a rozvoji odboru, s integráciou vedomostí z rôznych oblastí.

Získané kompetentnosti:

Doktorand/ka

- dokáže plánovať a iniciovať riešenie komplexných problémov/projektov, vrátane formulovania ich cieľov, prostriedkov a metód v prekladateľskom a tlmočníckom výskume,
- vie posudzovať a modifikovať vlastnú odbornú činnosť v širšom kontexte, vo vzťahu k dlhodobému vplyvu na oblasť prekladateľstva a tlmočníctva, a to aj z hľadiska sociálnych, etických, a ďalších kritérií,
- je pripravený/á formulovať informácie o výstupoch a záveroch vedeckej, výskumnej a vývojovej práce na medzinárodnej úrovni a riadiť rozsiahle výskumné úlohy a tímy.

Stručná osnova predmetu:

Aktuálne teoreticko-metodologické aspekty prekladateľstva a tlmočníctva: interdisciplinarita odboru a jeho vzťah k príbuzným a súvisiacim odborom, aktuálne paradigmy a prístupy k prekladu a tlmočeniu, svetový vedecký a inovačný vývoj v prekladateľstve a tlmočníctve a v príbuzných odboroch.

Odporúčaná literatúra:

BILÁ, M., VAŇKOVÁ, I. 2019. Tourist notices in the spotlight of linguistic landscape and translation studies. In: Russian Journal of Linguistics [print, elektronický dokument]. ISSN 2312-9182. ISSN 2312-9212. Roč. 23, č. 3, s. 681 – 697.

DJOVČOŠ, M. 2012. Kto, čo, ako a za akých podmienok prekladá: prekladateľ v kontexte doby. Banská Bystrica : Fakulta humanitných vied.

HOSTOVÁ, I. 2013. Haugovej Plathovej, Plathovej Haugová. O prekladoch poézie Sylvie Plathovej / Haugová's Plath, Plath's Haugová. On Slovak Translations of Sylvia Plath's Poetry.

KOŽELOVÁ, A. 2017. Preklad kultúrnych referencií z antiky a kultúrna kompetencia prekladateľa. PU FF.

MEISTER, L. 2018. On methodology: How mixed methods research can contribute to translation studies. In: Volume 11, Issue 1.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14781700.2017.1374206>

SALDANHA, G., O'BRIEN, Sh. 2013. Research Methodologies in Translation Studies

GLYNN, D. 2021. Qualitative Research Methods in translation Theory.
<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/21582440211040795>

SCHÄFFNER, Ch. 2004. Translation Research and Interpreting Research: Traditions, Gaps and Synergies. Multilingual Matters.

TYMOCZKO, M. 2007. Enlarging Translation, Empowering Translators. St. Jerome Pub.

WILLIAMS, J. CHESTERMAN, A. 2002. The Map: A Beginner's Guide to Doing Research in Translation Studies. St. Jerome Publishing.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD., členovia komisie menovanej VR FF PU

Dátum poslednej zmeny: 1. 9. 2026

Schválil: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>																	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>																	
Kód predmetu: <i>1IPT/ZSVP/22</i>			Názov predmetu: <i>Zahraničný študijný alebo výskumný pobyt</i>														
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>semestrálny pobyt: štúdium, resp. výskum na zahraničnej univerzite</i>																	
Počet kreditov: <i>15</i>																	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 7. (2. – 9.) alebo podľa IŠP</i>																	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>																	
Podmieňujúce predmety:																	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>absolvovanie</i>																	
Výsledky vzdelávania: <i>Doktorand/ka si počas študijného, resp. výskumného pobytu zdokonalí nasledujúce vedomosti, zručnosti a kompetentnosti:</i> Získané vedomosti: – <i>dôkladnejšie pozná metódy, ktoré sú súčasťou skúmania problematiky dizertačnej práce,</i> – <i>analyzuje rôzne prístupy k skúmaniu zvolenej problematiky.</i> Získané zručnosti: – <i>komunikuje v CJ ústnou a písomnou formou,</i> – <i>má kritické myslenie,</i> – <i>dokáže sa zapojiť do organizácie výskumného tímu.</i> Získané kompetentnosti: – <i>orientuje sa v medzinárodnom výskume,</i> – <i>aktívne sa zapája do riešenia problémov,</i> – <i>vie vyhodnotiť situáciu si prijať rozhodnutie,</i> – <i>vie nadviazať spoluprácu,</i> – <i>má potrebné technické zručnosti.</i>																	
Stručná osnova predmetu: <i>výskum/štúdium podľa konkrétnej témy dizertačnej práce</i>																	
Odporúčaná literatúra: <i>podľa konkrétnej témy dizertačnej práce</i>																	
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: <i>anglický, resp. iný cudzí jazyk</i>																	
Poznámky: <i>predmet odporúčaný pre doktorandov v dennej forme štúdia</i>																	
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: <i>0</i> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 5px;"> <tr> <td style="width: 16.6%;">A</td> <td style="width: 16.6%;">B</td> <td style="width: 16.6%;">C</td> <td style="width: 16.6%;">D</td> <td style="width: 16.6%;">E</td> <td style="width: 16.6%;">FX</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">0 %</td> <td style="text-align: center;">0 %</td> <td style="text-align: center;">0 %</td> <td style="text-align: center;">0 %</td> <td style="text-align: center;">0 %</td> <td style="text-align: center;">0 %</td> </tr> </table>						A	B	C	D	E	FX	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
A	B	C	D	E	FX												
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %												
Vyučujúci: <i>podľa konkrétnej prijímajúcej zahraničnej univerzity</i>																	
Dátum poslednej zmeny: <i>1. 9. 2026</i>																	
Schválil: <i>prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.</i>																	

Povinne voliteľné predmety

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/SUPAT/22</i>	Názov predmetu: <i>Súdny preklad a tlmočenie</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>prednáška, seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Rozsah výučby za semester v hodinách: <i>5 prednášok / 5 seminárov</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 4. (2. – 6.) semester alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3. stupeň</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený priebežným hodnotením.</i> <i>V priebehu semestra študent vypracuje 1 seminárnu prácu v rozsahu 10 strán na dohodnutú tému, ktorú mu aktuálne k výskumu zadá vyučujúci predmetu. Priebežné hodnotenie zahŕňa domáce štúdium predložených východiskových a cieľových textov, následnú aktívnu účasť spojenú s diskusiou o prekladateľských riešeniach v štýlovo a žánrovo špecifických textoch.</i> <i>Na udelenie hodnotenia A (výborne) musí absolvent daného predmetu doktorandského štúdia získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B – 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D – 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent doktorandského štúdia, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Absolvent predmetu ovláda základné normatívne a legislatívne dokumenty, o ktoré sa môže oprieť pri preklade úradných (matričných, školských a pod.), inštitucionálne či inak právne ukotvených textov;</i> <i>– má prehľad o všeobecnej i odbornej filologickej a translatologickej literatúre z oblasti prekladu terminologicky nasýtených komunikátov;</i> <i>– pozná normy medzijazykovej translácie a vžitie tradície kultúry v intenciách reflexie študovaného cudzieho jazyka.</i> Získané zručnosti: <i>Absolvent predmetu dokáže pripraviť analýzu prekladu odborného textu zameraného na sprostredkovanie informácie právneho charakteru;</i> <i>– predstaví algoritmus prekladu konkrétne odborne zameraného komunikátu a obháji svoje stanovisko;</i>	

- pri preklade využíva dostupné technické, odborné a filologické prostredie;
- pozná dostupné CAT prekladateľské nástroje použiteľné pri preklade právnej lexiky a korpusové texty z databázy korpusu SJ SAV;
- dokáže pracovať s paralelnými textami pri príprave pracovného glosára.

Získané kompetentnosti:

Absolvent predmetu preloží odborný text z oblasti úradnej komunikácie v domácom i cudzojazyčnom prostredí;

- odborne obhájí použité translatologické postupy a techniky tlmočenia;
- identifikuje odlišnosti práce pri konzekutívnom a simultánnom tlmočení z pohľadu špecifik situačného kontextu vo vzťahu k poskytovanej službe;
- dodržiava etické normy a stereotypy práce v úradnom prostredí, prostredí súdov, prokuratúry, MV SR a nadväzne na cudzí jazyk i pravidlá a hranice pohybu tlmočníka v paralelnej sfére predstaviteľov inej kultúry.

Stručná osnova predmetu:

- Zásady súdneho prekladu (preklad úradných listín a právnych dokumentov), tlmočenie pre štátne orgány, osobitne pre orgány činné v trestnom konaní.
- Oboznámenie sa so zákonom o súdnych znalcoch, prekladateľoch a tlmočníkoch. Vymedzenie okruhu slovenských štátnych orgánov a porovnanie právomocí a formálnych štruktúr so štátnymi orgánmi vo vybraných krajinách Európy (podľa jazykovej orientácie doktoranda).
- Tlmočenie pred policajtom, vyšetrovateľom, prokurátorom, sudcom.
- Tradície a normy komunikácie pred zložkami úradnej moci a možnosti ich translácie v medzikultúrnom priestore.
- Etické aspekty práce prekladateľa a tlmočníka v kontexte medzinárodnej komunikácie.

Odporúčaná literatúra:

- BÁZLIK, M., AMBRUS, P. 2008. *A Grammar of Legal English*. Bratislava: Iura Edition Wolters Kluwer, 2008.
- BIEL, L. *Legal Terminology in Translation Practice: Dictionaries, Googling, or Discussion Forums?* in: *SKASE Journal of Translation and Interpretation*. Vol.3, No 1. Dostupné na: http://www.skase.sk/Volumes/JT103/pdf_doc/3.pdf
- BUDNIK(ová), L. 2007. *Súčasná slovenská právnická terminológia*. Užhorod: V. O. Harkuši.
- JANIGOVÁ, S., VARGOVÁ, B. 2001. *Introduction to Legal English: for Students of Law Faculty UPJŠ Košice*. Košice: Právnická fakulta.
- MASÁR, I. 1991. *Príručka slovenskej terminológie*. Bratislava: Veda.
- NEKRASOVA, T. 2011. *Traps and Mishaps in Legal Translation*. In *Materials of the Tenth IF on Ethics and Goog Practices*. Paris.
- NEWMARK, P. 1981. *Approaches to Translation*. Oxford and NY.
- NEWMARK, P. 1993. *Paragraphs on Translation*. Clevedon: Multilingual Matters.
- SABOLOVÁ, A. 2010. *Analýza práva EÚ vo francúzsko-slovenskej perspektíve na základe slovenských prekladov európskych aktov*. Prešov: FF. [Dizertačná práca].
- SVOBODA, J. a kol. 2000. *Slovník slovenského práva*. Bratislava.
- ŠARČEVIČ, S. 200. *New Approach to Legal Translation*. The Hague: Kluwer Law International, 2000.
- ŠKRLANTOVÁ, M. 2005. *Preklad právnych textov na národnej a nadnárodnej úrovni*. Bratislava: AnaPress.
- TOMÁŠEK, M. 1998. *Překlad v právní praxi*. Praha: Linde.

TOMÁŠIKOVÁ, S. 2013. *Preklad právnych textov*. Prešov: FF PU.
Poradca podnikateľa – aktuálne znenie textu.
Pravidlá slovenského pravopisu. 2000. Bratislava. SAV.
Prekladové slovníky z oblasti práva; on-line slovníky a vyhľadávače.
Trestný zákon SR a Trestný poriadok SR – aktuálne znenie textov.
Zákon o súdnych znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch v znení aktuálnych predpisov.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský jazyk

Poznámky: Počet kreditov a časová náročnosť podmienok na absolvovanie predmetu: 1 kredit = 25 hodín. Celková hodinová záťaž študenta za semester podľa počtu kreditov: 125 hodín. Z toho je súčet kontaktných hodín za semester 7,5 hodín a súčet hodín určených na samoštúdium a prípravu 117.5 hodín.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: *doc. PaedDr. Slavomíra Tomášiková, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: *1. 9. 2026*

Schválil: *prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/LKOV /22</i>	Názov predmetu: <i>Literárnokomparatívny výskum</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>prednáška, seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Rozsah výučby za semester v hodinách: <i>5 prednášok, 5 seminárov</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 4. (2. – 6.) semester alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3. stupeň</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je hodnotený priebežne. Jeho úspešné absolvovanie predpokladá dosiahnutie aspoň 50 % bodov z týchto aktivít:</i> <i>1. V priebehu semestra si študent 3. stupňa štúdia rozširuje poznanie o vybraných otázkach a problémoch, ktoré sú súčasťou osnovy predmetu.</i> <i>2. Študent sa aktívne zúčastňuje na seminárnych hodinách, prezentuje získané, syntetizované a generalizované poznanie, zapája sa do diskusie o vybraných problémoch, sprostredkuje vlastný pohľad na vybrané problémy a svoje hľadisko argumentačne obháji.</i> <i>3. Študent spracuje a odovzdá záverečnú prácu ako výsledok aktívnej konfrontácie literárnovedného poznania a poznania literárnej komparatistiky o vybranom umeleckom texte v medziliterárnom kontexte a čitateľskej skúsenosti.</i> <i>Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.</i> <i>Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia záverečnej práce a ďalších aktivít.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Absolvent predmetu získa ucelený a systematicky formovaný súbor teoretických vedomostí, dokáže definovať pojem literárna komparatistika, jej predmet a ciele, pozná metódy literárnej komparatistiky a aplikuje ich pri práci s literárnym textom, autorskou dielňou, literárnym smerom a pod.</i> <i>Tvorivo aplikuje poznatky z teórie literatúry a literárnej komparatistiky pri charakterizovaní literárneho diela z (medziliterárneho) kontextu slovenskej a svetovej literatúry.</i> <i>Vie určiť poetologické osobitosti umeleckého textu v literárnohistorickom a medziliterárnom kontexte;</i> <i>vie identifikovať a zdôvodniť osobitosti vybraných umeleckých textov, pohybov, smerov a skupín z pohľadu literárnej komparatistiky.</i>	

Získané zručnosti:

Absolvent aktívne získava teoretické vedomosti, kriticky ich analyzuje, ale aj tvorivo aplikuje v procese analýzy, interpretácie a komparácie umeleckých textov z kontextu slovenskej a svetovej literatúry.

Dokáže tvorivo riešiť literárnovedné problémy, užšie, problémy literárnej komparatistiky, ako aj tvoriť analyticko-interpretačne a komparatívne zamerané výstupy v nadväznosti na poznanie literárnej komparatistiky u nás a vo svete.

Získané kompetentnosti:

Absolvent predmetu dokáže plánovať a iniciovať riešenie literárnovedných problémov, užšie, problémov literárnej komparatistiky, dokáže ich tvorivo riešiť;

dokáže formulovať ciele, prostriedky a metódy literárnokomparatívneho výskumu;

dokáže samostatne analyzovať a interpretovať umelecké texty s ohľadom na širší (medziliterárny) kontext.

Absolvent predmetu je kompetentný určiť poetologické osobitosti umeleckého textu v širšom medziliterárnom kontexte, tvorivo riešiť úlohy a zovšeobecniť získané poznanie o literárnej komparatistike a jej otázkach i problémoch.

Vie posudzovať vlastné literárnovedné kompetencie v širšom kontexte a vo vzťahu k poznaniu získanému v študijnom programe.

Stručná osnova predmetu:

- Literárna komparatistika. Pojem literárna komparatistika, definícia jej predmetu a cieľov.
- Dejiny literárnej komparatistiky.
- Literárna komparatistika v kontexte literárnovedných disciplín.
- Pojem svetová literatúra. Svetová literatúra ako cieľ výskumu literárnej komparatistiky.
- Slovenská literárna komparatistika (Dionýz Ďurišin a ďalší).
- Metódy literárnej komparatistiky (výskum vplyvu a recepcie).
- Literárna komparatistika a periodizácia.
- Literárna komparatistika a genológia (literárne druhy a žánre). Podoby a odlišnosti literárnych diel, skupín, období.
- Literárna komparatistika a tematólogia.
- Literárna komparatistika a preklad.
- Pojem intertextuality v kontexte komparatistického výskumu.

Odporúčaná literatúra:

BAKOŠ, M. 1966. Vývin slovenského verša od školy Štúrovej. Bratislava: SAV.

BLOOM, H. 2000. Kánon západní literatúry. Praha: Prostor.

CORBINEAU-HOFFMANNOVÁ, A. 2008. Úvod do komparatistiky. Praha: Akropolis.

ĎURIŠIN, D. 1976. Problémy literárnej komparatistiky. Bratislava: SAV.

ĎURIŠIN, D. 1985. Teória literárnej komparatistiky. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

ĎURIŠIN, D. 1980 – 1995. Osobitné medziliterárne spoločenstvá I. – VI. Bratislava: SAV.

FELIX, J. 1991. Literárne križovatky. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

FERENČÍK, J. 1982. Kontexty prekladu. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

FIŠER, Z. 2005. Překlad jako kreativní proces. Brno: Host.

GROMOVÁ, E. 2003. Teória a didaktika prekladu. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa.

HARPÁŇ, M. 2004. Teória literatúry. Bratislava: Tigr.

HRABÁK, J. 1976. Literární komparatistika. Praha: SPN.

MIKO, F. 1969. *Estetika výrazu*. Bratislava: SPN.

MIKO, F. 1973. *Od epiky k lyrike*. Bratislava: Tatran.

MÜGLOVÁ, D. 2009. *Komunikácia, tlmočenie, preklad*. Nitra: Enigma.

PETRÍKOVÁ, M. 2019. *Metamorfózy rozprávky o smrti*. Red. Martina Kubealaková. 1. vyd. Bratislava: ARThur, s. r. o., v spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

PETRÍKOVÁ, M. 2019. „Nová“ skutočnosť a znamenia proti ideológii v literatúre a vo filme: Tri dcéry. In: *World Literature Studies. Časopis pre výskum svetovej literatúry. Literatúra a jej filmová podoba v stredoeurópskom kontexte*. Ed. Š. Timko. Bratislava: Slovenská akadémia vied. Ústav svetovej literatúry. Roč. 11, č. 3, s. 51 – 62.

RICOEUR, P. 1997. *Teória interpretácie. Diskurz a prebytok významu*. Bratislava: Archa.

STAIGER, E. 2008. *Poetika, interpretace, styl*. Praha: Triáda.

ŠTRAUS, F. 2007. *Poézia a verš*. Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov.

VAJDOVÁ, L. a kol. 2014. *Myslenie o preklade na Slovensku*. Bratislava: Kalligram, Ústav svetovej literatúry SAV.

ZAMBOR, J. 2010. *Tvarovanie básne, tvarovanie zmyslu*. Bratislava: VEDA.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský jazyk

Poznámky: Počet kreditov a časová náročnosť podmienok na absolvovanie predmetu: 1 kredit = 25 hodín. Celková hodinová záťaž študenta za semester podľa počtu kreditov: 125 hodín. Z toho je súčet kontaktných hodín za semester 7,5 hodín a súčet hodín určených na samoštúdium a prípravu 117.5 hodín.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 3

A	B	C	D	E	FX
67 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: doc. PaedDr. Martina Petříková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1. 9. 2026

Schválil: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/MEJA/22</i>	Názov predmetu: <i>Metodológia jazykovedy</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>prednáška, seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná, prezenčná</i> Rozsah výučby v hodinách za semester: <i>5 hodín prednášok / 5 hodín seminárov</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: 2. – 4. (2. – 6.) <i>alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený priebežným hodnotením..</i> <i>Na úspešné absolvovanie predmetu študent</i> <i>vypracuje elaborát výskumných metód v slovenskej jazykovede a v jazyku, na ktorý sa doktorand špecializuje;</i> <i>v priebehu semestra študent napíše záverečnú prácu o vybranom probléme z kontextu metodológie literárnej vedy, ktorý súvisí s témou dizertačnej práce, a absolvuje kolokviálnu obhajobu.</i> <i>Na udelenie hodnotenia A (výborne) musí absolvent daného predmetu doktorandského štúdia získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent doktorandského štúdia, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Doktorand/ka získa ucelený a systematický prehľad o kvalitatívnych, kvantitatívnych a kombinovaných metódach výskumu v jazykovede, pozná výskumné metódy typické pre konkrétny typ lingvistiky a lingvistického bádania z hľadiska vývinu jazykovedy a jazykovednej disciplíny; získa vedomosti o spôsoboch zberu dát, o spôsobe výberu a metód zberu dát podľa konkrétnej skúmanej lingvistickej problematiky a o interpretácii výsledkov výskumu; vie definovať a vysvetliť základné pojmy lingvistickej metodológie.</i>	
Získané zručnosti: <i>Doktorand/ka dokáže aktívne získavať vedomosti v oblasti jazykovej metodológie, tvorivo a aktívne ich aplikovať v procese jazykovedného výskumu a analyzovať a vyhodnocovať výsledky výskumu v súlade s použitou metódou; disponuje zručnosťou identifikovať výskumný problém, sformulovať výskumné otázky, resp. hypotézy a dokáže sa na základe skúmanej problematiky rozhodnúť pre spôsob zberu dát, pre optimálnu výskumnú metódu.</i>	
Získané kompetentnosti: <i>Absolvent predmetu je kompetentný určiť a posúdiť vhodnosť použitia výskumných metód, uvedomuje si a vyhodnocuje ich uplatnenie v procese vedeckého výskumu; dokáže formulovať</i>	

ciele, prostriedky a metódy výskumu vrátane metodiky výskumu; vie zdôvodniť použitie konkrétnej výskumnej metódy, konkrétneho spôsobu zberu dát a dokáže správne interpretovať výsledky svojho výskumu. Pri realizácii výskumu postupuje podľa etických princípov.

Stručná osnova predmetu:

- Veda, vedecký výskum, realizácia výskumu, výskum jazyka, výskumná metóda, metodika výskumu.
- Metodologické základy jazykového výskumu.
- Základné metódy jazykového výskumu a metodológia jazykovedy.
- Zber dát, metódy zberu dát podľa objektu lingvistického výskumu, interpretácia výsledkov výskumu.
- Empirické a deduktívne metódy v jazykovede.
- Deskriptívna lingvistika, systémovo-štruktúrna lingvistika a deskripčia v jazykovede, metódy opisného prístupu k jazyku.
- Metódy zberu jazykového materiálu a materiállovej analýzy.
- Štrukturálne metódy, komponentová analýza.
- Metóda distribučnej analýzy, metóda diferenciálnej analýzy, transformačná metóda.
- Sociolingvistika a komunikačno-pragmatická lingvistika, sociolingvistické metódy.
- Metódy korpusovej lingvistiky.
- Metódy explanačnej a kognitívnej lingvistiky.
- Kvalitatívne, kvantitatívne a kombinované metódy v jazykovede.

Odporúčaná literatúra:

- Benčo, J. 2021. Metodológia vedeckého výskumu. Bratislava: IRIS.
- Bosák, J. 1990. Skúmanie jazyka ako sociálno-komunikačného systému. In: Dynamické tendencie v jazykovej komunikácii. Ed. J. Bosák. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, s. 75 – 84.
- Černík, V., Viceník, J. 2011. Úvod do metodológie spoločenských vied. Bratislava: Iris.
- De Vito, J. A. 2008. Základy mezilidské komunikace. Praha: Grada Publishing.
- Djvčoš, M. 2012. Kto, čo, ako a za akých podmienok prekladá: prekladateľ v kontexte doby. Banská Bystrica: Fakulta humanitných vied.
- Dolník, J. 2010. Všeobecná jazykoveda. Opis a vysvetľovanie jazyka. Bratislava: Veda.
- Filkorn, V. 1998. Povaha súčasnej vedy a jej metódy. Bratislava: Veda.
- Gromová, E. 2009. Úvod do translatológie. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Filozofická fakulta.
- Imrichová, M. 2002. Logonymá v systéme slovenčiny. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove.
- Imrichová, M., Turočková, M. 2015. Lingvistická analýza právnych textov. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.
- Kusá, M., Rondzíková, N. 2020. Preklad vo vedách o človeku a dialóg kultúr. Bratislava: Veda.
- Mistrík, J. 1997. Štylistika. Bratislava: SPN.
- Mistrík, J. 1999. Vektory komunikácie. Bratislava: Univerzita Komenského.
- Slančová, D. 1996. Praktická štylistika. Prešov: Slovacontact.
- Viceník J., Černík, V. 2005. Zákon, explanačia a interpretácia v spoločenských vedách. Bratislava: Iris.
- Štícha, K. 2016. O nepřesnosti našeho vyjadřování. Praha: Academia.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský

Poznámky: Počet kreditov a časová náročnosť podmienok na absolvovanie predmetu: 1 kredit = 25 hodín. Celková hodinová záťaž študenta za semester podľa počtu kreditov: 125 hodín. Z toho je súčet kontaktných hodín za semester 7,5 hodín a súčet hodín určených na samoštúdium a prípravu 117.5 hodín.

Hodnotenie predmetov:

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: doc. PaedDr. Mária Imrichová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1. 9. 2026

Schválil: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/MELV/22</i>	Názov predmetu: <i>Metodológia literárnej vedy</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>prednáška, seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Rozsah výučby za semester v hodinách: <i>5 prednášok, 5 seminárov</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. - 4. (2. – 6.) semester alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3. stupeň</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je hodnotený priebežne. Jeho úspešné absolvovanie predpokladá dosiahnutie aspoň 50 % bodov z týchto aktivít:</i> <i>1. V priebehu semestra si študent 3. stupňa štúdia rozširuje poznanie o vybraných otázkach a problémoch, ktoré sú súčasťou osnovy predmetu.</i> <i>2. Študent sa aktívne zúčastňuje na seminárnych hodinách, prezentuje získané, syntetizované a generalizované poznanie, zapája sa do diskusie o vybraných problémoch, sprostredkuje vlastný pohľad na vybrané problémy a svoje hľadisko argumentačne obháji.</i> <i>3. V priebehu semestra študent napíše záverečnú prácu o vybranom probléme z kontextu metodológie literárnej vedy, ktorý súvisí s témou dizertačnej práce.</i> <i>Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.</i> <i>Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia záverečnej práce a ďalších aktivít.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Absolvent získa ucelený súbor teoretických vedomostí o metodológii literárnej vedy a jej vzťahoch k iným častiam odboru.</i> <i>Dokáže vlastnými slovami definovať a vysvetliť základné pojmy z teórie literatúry a z poetológie literatúry, rozumie vzťahom medzi nimi.</i> <i>Pozná teórie literárnej vedy, metódy a smery literárnovedného výskumu.</i>	
Získané zručnosti: <i>Absolvent aktívne získava teoretické vedomosti, kriticky ich analyzuje, ale aj tvorivo aplikuje v procese analýzy a interpretácie vybraných umeleckých textov, charakteristiky literárnych diel z kontextu slovenskej a svetovej literatúry.</i> <i>Pozná a aplikuje metodiku literárnej histórie, pozná synchronne a diachronne hľadisko v jednotlivých odboroch literárnej vedy.</i>	

Získané kompetentnosti:

Absolvent predmetu dokáže plánovať a iniciovať riešenie literárnovedných problémov, tvorivo ich riešiť; dokáže formulovať ciele, prostriedky a metódy literárnovedného výskumu, samostatne analyzovať a interpretovať umelecké texty s ohľadom na širší kontext.

Absolvent predmetu je kompetentný určiť poetologické osobitosti umeleckého diela, pričom aktívne zúročí získané literárnoteoretické poznanie.

Dokáže svoje poznanie konfrontovať s literárnovedným poznaním významných osobností slovenskej a svetovej literárnej vedy.

Vie posudzovať vlastné literárnovedné kompetencie v širšom kontexte a vo vzťahu k poznaniu získanému v študijnom programe.

Stručná osnova predmetu:

- *Literárna veda. Literárnovedná metodológia a interpretačná metóda.*
- *Ciele, predmet a metódy. Adekvátne postupy skúmania literárneho diela.*
- *Poetika lyrických, epických a dramatických diel.*
- *Verš a jeho realizácie. Básnická obraznosť a verzológia.*
- *Látka, téma, problém, tvar.*
- *Fabula a sujet. Narácia. Narátor. Čas a priestor v literárnom diele.*
- *Genologické vzťahy a typologické súvislosti. Lyrika, epika, dráma.*
- *Vnútroliterárna a medziliterárna komparácia.*
- *Literárnohistorický a literárnoteoretický výskum na Slovensku a vo svete.*

Odporúčaná literatúra:

BACHELARD, G. 1990. Poetika priestoru. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

CULLER, J. 2002. Krátky úvod do literárnej teórie. Brno: Host.

ČINČUROVÁ, X. 2004. Epické podoby priestoru. Modrý Peter.

HODROVÁ, D. a kol. 2001. ... na okraji chaosu... Poetika literárneho diela 20. storočia. Praha: Torst.

KRAUSOVÁ, N. 1964. Epika a román. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

KRUPA, V. 1990. Metafora na rozhraní vedeckých disciplín. Bratislava: Tatran.

MIKO, F. 1980. Hra a poznanie v detskej próze. Bratislava: Mladé letá.

MIKO, F. 1973. Od epiky k lyrike. Bratislava: Tatran.

PETRÍKOVÁ, M. 2017. Metacognition in the Teaching of Literature. In: Metacognition and Successful Learning Strategies in Higher Education. Eds: E. Railean, A. Elci, A. Elci. 1. vyd. United States of America: IGI Global, s. 254 – 272.

PETRÍKOVÁ, M. 2019. Metamorfózy rozprávky o smrti. Red. Martina Kubealaková. 1. vyd. Bratislava: ARThur, s. r. o., v spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

PLESNÍK, L. a kol. 2008. Tezaurus estetických výrazových kvalít. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre.

RAKÚS, S. 1995. Poetika prozaického textu. (Látka, téma, problém tvar). Bratislava: Slovenský spisovateľ.

SEDLÁK, J. 1981. Epické žánre v literatúre pre mládež. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.

STEIGER, E. 2008. Poetika, interpretace, styl. Praha: Triáda.

ŠIMONOVÁ, B. 1994. Žáner v pohybe. (Reflexie o rozprávke). Banská Bystrica: PF UMB.

ŠMATLÁK, S. 1976. Básnik a dieťa. Bratislava: Mladé letá.

URBANOVÁ, S. 2021. Konfigurace. Figury a figurace II. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

WARREN, A. – WELLEK, R. 1996. *Teorie literatury*. Olomouc: Votobia.
ZAJAC, P. 1990. *Tvorivosť literatúry*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.
ZAJAC, P. 1993. *Pulzovanie literatúry*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský jazyk

Poznámky: Počet kreditov a časová náročnosť podmienok na absolvovanie predmetu: 1 kredit = 25 hodín. Celková hodinová záťaž študenta za semester podľa počtu kreditov: 125 hodín. Z toho je súčet kontaktných hodín za semester 7,5 hodín a súčet hodín určených na samoštúdium a prípravu 117.5 hodín.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 4

A	B	C	D	E	FX
50 %	25 %	25 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: *doc. PaedDr. Martina Petříková, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: 1. 9. 2026

Schválil: *prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/MPOT/22</i>	Názov predmetu: <i>Metodológia prekladu odborných textov</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>prednáška, seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Rozsah výučby v hodinách za semester: <i>5 prednášok / 5 seminárov</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 4. (2. – 6.) alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3. stupeň</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený priebežným hodnotením.</i> <i>V priebehu semestra študent vypracuje elaborát výskumných metód nemeckej (anglickej) a slovenskej odbornej literatúry z oblasti odbornej komunikácie.</i> <i>Na udelenie hodnotenia A (výborne) musí absolvent daného predmetu doktorandského štúdia získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent doktorandského štúdia, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Študent má všeobecné vedomosti na úrovni hodnotenia, odborné a metodologické vedomosti z viacerých oblastí odboru alebo praxe slúžiace ako základ pre inováciu a originalitu v praxi, výskume.</i> Získané zručnosti: <i>Študent vie aktívnym spôsobom získavať nové znalosti a informácie, kriticky ich analyzovať a prehodnocovať a využívať ich v teórii a praktických aplikáciách pre rozvoj odboru. Dokáže aplikovať a tvorivým spôsobom zdokonaľovať a rozvíjať teórie a výskumné, vývojové a inovačné postupy v odbore a vytvárať nové, dokáže identifikovať svetový vedecký a inovačný vývoj v odbore a v príbuzných odboroch a využívať ho v smerovaní a rozvoji odboru, s integráciou vedomostí z rôznych oblastí.</i> Získané kompetentnosti: <i>Študent dokáže plánovať a iniciovať riešenie komplexných problémov vrátane formulovania cieľov, prostriedkov a metód v oblasti vývoja v odbore. Vie posudzovať a modifikovať vlastnú odbornú činnosť v širšom kontexte, vo vzťahu na dlhodobý dopad v danej oblasti a z hľadiska sociálnych, environmentálnych a ďalších kritérií. Je pripravený formulovať informácie o</i>	

výstupoch a záveroch vedeckej, výskumnej a vývojovej práce na medzinárodnej úrovni a riadiť rozsiahle výskumné úlohy a tímy.

Stručná osnova predmetu:

- teoretické východiská pri preklade odborného jazyka: funkčne orientovaný preklad (Ch. Nordová), teória skoposu (H. Vermeer),
- doterajšie chápanie prekladu odborného jazyka, v ktorom dominovala orientácia na kontextovo autonómne odborné slovo, termín,
- paradigmatické zmeny pri preklade odborného jazyka, odborný preklad sa chápe ako preklad v súvislosti s ďalšími jednotkami v texte, determinantmi relevantnými pre preklad sa stávajú kontext, štylistická rovina, synonymia a pod. (R. Arntz),
- prekladateľské stratégie pri preklade odborného jazyka,
- aplikovanie pojmovo orientovanej dvojjazyčnej kontrastívnej terminológie pri preklade termínov,
- odborná translácia ako interlingválna transkultúrna odborná komunikácia,
- preferencia používania odbornej komunikácie namiesto odborného jazyka,
- odborné vedomosti ako protiklad všeobecných vedomostí, intersubjektívna transparentnosť faktických vedomostí v rôznych formách,
- možnosti internej kultúrnej diverzifikácie (homogénne vs. heterogénne oblasti podľa Sandriniho),
- horizontálna a vertikálna úroveň odbornej komunikácie,
- nomotetické a idiografické vedné odbory.

Odporúčaná literatúra:

- Albrecht, Jörn. 2005. *Übersetzung und Linguistik. Grundlagen der Übersetzungsforschung*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Arntz, Reiner/Picht, Heribert. 1995. *Einführung in die Terminologiearbeit. Studien zu Sprache und Technik*. Hildesheim: Georg Olms.
- Arntz, Reiner. 1986. *Terminologievergleich und internationale Terminologieangleichung*. In: Snell-Hornby, Mary (Hrsg.): *Übersetzungswissenschaft – eine Neuorientierung*. Tübingen: Francke. S. 283 – 310.
- Baumann, Klaus Dieter. 2001. *Kenntnissysteme im Fachtext*. Egelsbach – Frankfurt/M. – München – New York: Hansel-Hohenhausen (= Deutsche Hochschulschriften. 1193).
- Budin, Gerhard. 1994. *Einige Überlegungen zur Darstellung terminologischen Fachwissens in Fachwörterbüchern und Terminologiedatenbanken*. In: Schaefer, Burkhard/ Bergenholtz, Henning (Hg.): *Fachlexikographie. Fachwissen und seine Repräsentation in Wörterbüchern* (= Forum für Fachsprachen-Forschung 23). Tübingen: Narr. S. 57 – 68.
- DIN 2342 Teil 1. 1992. *Deutsches Institut für Normung (DIN) (Hg.): Begriffe der Terminologielehre – Grundbegriffe*. Berlin: Beuth.
- FachsprachenForschung* Nr. 52). S. 83 – 102.
- Engelberg, Stefan/Lemnitzer, Lothar. 2009. *Lexikographie und Wörterbuchbenutzung*. Tübingen: Stauffenburg Verlag.
- Sandrini, Peter. 2016. *Fachübersetzen*. In: Kadrić, Mira / Kaindl, Klaus: *Berufsziel Übersetzen und Dolmetschen. Grundlagen, Ausbildung, Arbeitsfelder*. Tübingen: Francke Verlag.
- Sandrini, Peter. 2010. *Fachliche Translation*. In: Maliszewski, Julian (Hrsg.): *Diskurs und Terminologie beim Fachübersetzen und Dolmetschen. Discourse and Terminology in Specialist Translation and Interpreting*. Frankfurt am Main: Peter Lang. S. 31 – 51.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský jazyk

Poznámky: Počet kreditov a časová náročnosť podmienok na absolvovanie predmetu: 1 kredit = 25 hodín. Celková hodinová záťaž študenta za semester podľa počtu kreditov: 125 hodín. Z toho je súčet kontaktných hodín za semester 7,5 hodín a súčet hodín určených na samoštúdium a prípravu 117.5 hodín.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: *doc. PhDr. Martina Kášová, PhD., doc. PaedDr. Slavomíra Tomášiková, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: 1. 9. 2026

Schválil: *prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/MISPT/22</i>	Názov predmetu: <i>Metodológia prekladu spoločensko-vedných textov</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>prednáška, seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Rozsah výučby za semester v hodinách: <i>5 prednášok / 5 seminárov</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 4. (2. – 6.) semester alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3. stupeň</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený priebežným hodnotením.</i> <i>V priebehu semestra študent vypracuje 1 seminárnu prácu v rozsahu 10 strán na dohodnutú tému, ktorú mu aktuálne k výskumu zadá vyučujúci predmetu.</i> <i>Na udelenie hodnotenia A (výborne) musí absolvent daného predmetu doktorandského štúdia získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent doktorandského štúdia, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Absolvent predmetu ovláda základný terminologický aparát problematiky štylistických žánrov, štýlov, druhov a ich subkategórií;</i> <i>– orientuje sa vo východiskovej literatúre výskumu daného predmetu;</i> <i>– pozná špecifiká a odlišnosti prekladu jednotlivých textových jednotiek spoločensko-vedného charakteru;</i> <i>– identifikuje zaradenie textu do štýlu a následne dokáže s textom pracovať pri analýze, preklade, výbere a uplatnení jazykového a materiálneho inštrumentária.</i> Získané zručnosti: <i>Absolvent predmetu si uvedomuje hraničnú náučno-expresívnu a výsostne subjektívnu povahu literárnej eseje a polosubjektívnu povahu spoločensko-vedných textov;</i> <i>– dokáže priradiť prekladové ekvivalenty v cieľovom jazyku so zreteľom na štýlové špecifiká textu;</i> <i>– predstaví vlastný algoritmus prekladu a obháji ho;</i> <i>– pri preklade aplikuje základné translatologické koncepcie;</i> <i>– orientuje sa v priestore dostupných teoretických zdrojov a dokáže ich korektne aplikovať v translatologickej praxi.</i>	

Získané kompetentnosti:

Absolvent predmetu pozná štýlovú a žánrovú konštantu daného typu textov;

– vie posúdiť adekvátnosť prekladateľských riešení v analyzovaných textoch;

– aplikuje základné translatologické koncepcie a príslušnú terminologickú bázu spoločensko-vedných textov;

– autonómne pracuje s komunikátom ako východiskom k cudzojazyčnému sprostredkovaniu;

– zapojí sa do kolektívnej spolupráce pri analýze textov predmetného charakteru a ich prekladu.

Stručná osnova predmetu:

– Charakteristika žánru spoločenskovedné texty, register, špecifiká jednotlivých poddruhov.

– Esej vs. publicistický odborný text vs. spoločenskovedný text.

Analýza prekladov esejí s dôrazom na pomenovanie prekladateľských postupov a posunov v preklade podľa translatologickej terminológie.

– Esej v kontexte vybraných literárnych a kultúrnych tradícií – britská (G. Orwell, V. Woolf), americká (S. Sontagová), francúzska (Montaigne) – (potenciálna téma pre literátov)

– Preklad odborno-publicistického textu.

– Spoločensko-publicistický text z hľadiska prekladateľskej analýzy.

– Spoločensko-vedecký a odborno-vedecký text z hľadiska prekladu.

Odporúčaná literatúra:

BENČO, J. 2021. Metodológia vedeckého výskumu. Bratislava: IRIS.

ČERNÍK, V., VICENÍK, J. 2011. Úvod do metodológie spoločenských vied. Bratislava: Iris.

FILKORN, V.: Povaha súčasnej vedy a jej metódy. Bratislava: Veda 1998. GROMOVÁ, E. 2009.

Úvod do translatológie. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Filozofická fakulta.

MISTRÍK, J. 1997. Štylistika. Bratislava: SPN.

GÓMEZ-MARTÍNEZ, J. 1996. Teória eseje. Bratislava: Archa.

ORWELL, G. 2003. Ako som strieľal slona a iné eseje. Bratislava: Ikar.

KUSÁ, M., RONDŽÍKOVÁ, N. 2020. Preklad vo vedách o človeku a dialóg kultúr. Bratislava: Veda.

WOOLF, V. 2000. Vlastná izba. Bratislava: Kalligram.

VALČEK, P. 1999. Osudy eseje. Bratislava: Iris.

VICENÍK J., ČERNÍK V. 2005. Zákon, explanácia a interpretácia v spoločenských vedách. Bratislava: Iris.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský jazyk

Poznámky: Počet kreditov a časová náročnosť podmienok na absolvovanie predmetu: 1 kredit = 25 hodín. Celková hodinová záťaž študenta za semester podľa počtu kreditov: 125 hodín. Z toho je súčet kontaktných hodín za semester 7,5 hodín a súčet hodín určených na samoštúdium a prípravu 117.5 hodín.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 4

A	B	C	D	E	FX
75 %	0 %	0 %	0 %	0 %	25 %

Vyučujúci: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD., Doc. Mgr. Ingrid Vaňková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1. 9. 2026

Schválil: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/APKP/22</i>	Názov predmetu: <i>Aktuálne problémy kritiky prekladu</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>prednáška, seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Rozsah výučby v hodinách za semester: <i>5 hodín prednášok / 5 hodín seminárov</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: <i>3. – 4. semester</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3. stupeň</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený priebežným hodnotením. V priebehu semestra študent absolvuje prednášky a semináre, na ktorých sa oboznámi s obsahom predmetu a vypracuje určené študijné zadania. V priebehu semestra realizuje seminárnu prácu, ktorá bude prakticky sumarizovať poznatky z kritiky prekladu.</i> <i>Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Absolvent dokáže zaujať individuálne odôvodnené a argumentačne podložené kritické stanovisko k prekladom rôzneho druhu a v rôznych obdobiach dejín prekladovej literatúry na Slovensku s dôrazom na preklad umeleckej literatúry a na najnovšie trendy v oblasti kritiky prekladu. Metodologické a konceptuálne nástroje, ktoré použije pri hodnotení prekladov, mu zároveň slúžia na usmernenie jeho vlastnej praktickej prekladateľskej práce – jednak ako nástroje sebareflexie, a zároveň ako sformované kritériá kvality, ktoré sú ako ideál východiskom pri prekladateľskom procese.</i> Získané zručnosti: <i>Absolvent dokáže na základe získaných vedomostí kriticky pristúpiť k inému i vlastnému prekladu, získa potrebný odstup. Zároveň nadobudne teoretické vedomosti o metodológii kritiky prekladu cez konkrétne príklady. Absolvent je schopný sám kritiku prekladu napísať na pokročilej úrovni vhodnej na časopisecké publikovanie.</i> Získané kompetentnosti: <i>Študent nadobudne prehľad o dejinách kritiky prekladu v českom a slovenskom kultúrnom priestore a dokáže sa s odstupom pozrieť na kritériá, ktoré v minulosti stáli v pozadí hodnotení kvality prekladu, čo mu/jej umožní získať kritický odstup i od súčasných kritérií, hodnotiť ich a vyvodiť z nich charakteristiku súčasnej situácie v oblasti prekladu a prekladateľského trhu.</i>	
Stručná osnova predmetu: – <i>Ideálny stav prekladu.</i>	

- *Hodnotiace činitele.*
- *Postupy pri hodnotení umeleckých prekladov.*
- *Pôvodné a preložené dielo a axiologická výzva.*
- *Tradícia prekladov a otázka kritickej reflexie prekladu.*
- *Temporálne otázky a súvislosti kritiky prekladu.*
- *Kazuistika diel vo svetle kritiky prekladu.*
- *Metakritika a kritika prekladu.*
- *Kritika prekladu neumeleckého textu a štylistické zákonitosti textu.*
- *Slovenský jazyk a kultúrny kontext a ich miesto v kritike prekladu.*

Odporúčaná literatúra:

BAGIN, A. 1981. Žánre kritiky prekladu. In: *Slavica Slovaca*, 16, č. 2, s. 136-141.

HRDLIČKA, M. 1996. O (ne)uměleckém překlade (ne)uměleckého textu. In: *Opera Slavica*, roč. 6, č. 1, s. 36-40. Dostupné na internete: http://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/116911/2_OperaSlavica_6-1996-1_7.pdf.

HOCHÉL, B. 1990. *Preklad ako komunikácia*. Bratislava, Slovenský spisovateľ.

HEČKO, B. 1994. *Nehádzte perly sviniam*. Bratislava, Artifex.

HEČKO, B. 1991. *Dobrodružstvo prekladu*, Bratislava, Slovenský spisovateľ.

INGARDEN, R. 1989. *Umelecké dílo literární*. Praha : Odeon.

POPOVIČ, A. 1973. Štatút prekladateľskej kritiky. In: *ROMBOID*, roč. 8, č. 2, s. 45-48.

VALCEROVÁ, A. 2000. *V labyrinte vzťahov*. Prešov, FF PU.

VILIKOVSKÝ, J. 2009. *Preklad literárnej klasiky. (Na príkladoch z Williama Shakespeara)* In: *PREKLAD A TLMOČENIE 8*, Banská Bystrica: UMB, s. 11-18.

GAVURA, J., (ed.). 2008. *Jedna báseň, dva jazyky*. Ed. Ján Gavura. Prešov: FF PU.

ZAMBOR, J. 2013. *O Proglase a jeho slovenských básnických prekladoch*. In: *Studia Academica Slovaca* 42. Bratislava: UK, 2013, s. 13-38. Dostupné na internete: http://e-slovak.sk/zborniky/SAS_42_2013.pdf.

ZAMBOR, J. 2000. *Preklad ako umenie*. Bratislava: UK, s. 83-85.

Časopis Kritika prekladu.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský jazyk

Poznámky: Počet kreditov a časová náročnosť podmienok na absolvovanie predmetu: 1 kredit = 25 hodín. Celková hodinová záťaž študenta za semester podľa počtu kreditov: 125 hodín. Z toho je súčet kontaktných hodín za semester 7,5 hodín a súčet hodín určených na samoštúdium a prípravu 117,5 hodín.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 6

A	B	C	D	E	FX
17 %	17 %	0 %	0 %	0 %	67 %

Vyučujúci: doc. Mgr. et Mgr. Ján Gavura, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1. 9. 2026

Schválil: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/PDS2/22</i>	Názov predmetu: <i>Jazykovedná problematika prekladu</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>predmet dizertačnej skúšky</i> Metóda: Rozsah výučby v hodinách za semester:	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: 6. – 8. <i>alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.	
Podmieňujúce predmety: ---	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Doktorand/ka musí absolvovať všetky povinné predmety a povinne voliteľné v rozsahu, ktorý je nevyhnutnou podmienkou práva zúčastniť sa štátnej skúšky podľa aktuálneho predpisu Študijného poriadku PU (upravuje článok 33). Všetky predmety štátnej skúšky sa hodnotia samostatne podľa stupnice uvedenej v Študijnom poriadku PU.</i> <i>Na získanie výslednej známky A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 % z hodnotovej škály vymedzenej akademickým pracoviskom a komisiou pre obhajoby a štátne skúšky. Doktorand/ka, ktorý/á získa menej ako 50 %, bude hodnotený/á stupňom FX.</i> <i>Výsledné hodnotenie odráža sumarizované hodnotenie predsedu a členov komisie menovaných pre dizertačné skúšky doktorandského študijného programu.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Doktorand/ka:</i> – <i>má systematický, ucelený a komplexný súbor vedomostí o jednotlivých jazykových rovinách,</i> – <i>pozná a kriticky reflektuje aktuálne paradigmy a prístupy k jazykovej analýze textu.</i> Získané zručnosti: <i>Doktorand/ka</i> – <i>vie aktívnym spôsobom získavať nové vedomosti týkajúce sa jazykovej analýzy, kriticky ich reflektovať a prehodnocovať pri vlastnej analýze textu,</i> – <i>dokáže identifikovať aktuálny vývoj v prekladateľstve v danej problematike a využívať ho vo vlastnom výskume.</i> Získané kompetentnosti: <i>Doktorand/ka</i> – <i>vie posudzovať a modifikovať postupy vlastnej jazykovej analýzy,</i> – <i>dokáže iniciovať riešenie komplexných problémov v danej oblasti.</i>	
Stručná osnova predmetu: – <i>Štruktúrne a typologické rozdiely medzi jazykmi.</i> – <i>Lingvokultúrne rozdiely medzi jazykmi.</i>	

– Rozdiely medzi jazykmi na úrovni textu.

Odporúčaná literatúra:

CATFORD, J. C. 1978. *A Linguistic Theory of Translation*.

CHESTERMAN, A. 2005. *Interpreting the Meaning of Translation*. *Linguistics*.

CHESTERMAN, A. 2012. *Catford revisited*. In: Diana Santos, Krister Lindén and Wanjiku Ng'ang'a (eds), *Shall we play the Festchrift game? Essays on the occasion of Lauri Carlson's 60th birthday*. Heidelberg: Springer, 25 – 33.] [The original publication is available at <http://www.springerlink.com>]

HATIM, J., MUNDAY, J. 2016. *Translation, an advanced resource book*. Routledge Applied Linguistics.

KLAUDY, K. 2003. *Languages In Translation. Lectures on the Theory, Teaching and Practice of Translation. with Illustrations in English, French, German, Russian and Hungarian*. Budapest: Scholastica. 473 pp. Part III. Chapter 1 – 4. 153 – 182.

KUHIWCZAK, P. and LITTAU, K. Eds. 2007. *TOPICS IN TRANSLATION 34*. Series Editors: Susan Bassnett, University of Warwick and Edwin Gentzler, University of Massachusetts, Amherst *A Companion to Translation Studies* Maloku-Morina, M. 2013. *Translation issues*. In: *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*. Published by MCSER-CEMAS-Sapienza University of Rome.

Vol 2, No 4, May 2013.

VALENTOVÁ, M. 2017. *Anton Popovič a jeho nitrianska translatologická škola*. In: *World Literature Studies 2*, vol. 9., 49 – 61.

WILLIAMS, J. 2013. *Theories of Translation*. The Palgrave Macmillan.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský

Poznámky: --

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1. 9. 2026

Schválil: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/PDS3/22</i>	Názov predmetu: <i>Jazykovedná problematika tlmočenia</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh výučby: <i>predmet dizertačnej skúšky</i> Metóda: Rozsah výučby v hodinách za semester:	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: 6. – 8. <i>alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.	
Podmieňujúce predmety: ---	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Doktorand/ka musí absolvovať všetky povinné predmety a povinne voliteľné v rozsahu, ktorý je nevyhnutnou podmienkou práva zúčastniť sa štátnej skúšky podľa aktuálneho predpisu Študijného poriadku PU (upravuje článok 33). Všetky predmety štátnej skúšky sa hodnotia samostatne podľa stupnice uvedenej v Študijnom poriadku PU.</i> <i>Na získanie výslednej známky A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 % z hodnotovej škály vymedzenej akademickým pracoviskom a komisiou pre obhajoby a štátne skúšky. Doktorand/ka, ktorý/á získa menej ako 50 %, bude hodnotený/á stupňom FX.</i> <i>Výsledné hodnotenie odráža sumarizované hodnotenie predsedu a členov komisie menovaných pre dizertačné skúšky doktorandského študijného programu.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Doktorand/ka:</i> – <i>má systematický, ucelený a komplexný súbor vedomostí o jednotlivých jazykových rovinách,</i> – <i>pozná a kriticky reflektuje aktuálne paradigmy a prístupy k jazykovej analýze textu.</i>	
Získané zručnosti: <i>Doktorand/ka</i> – <i>vie aktívnym spôsobom získavať nové vedomosti týkajúce sa jazykovej analýzy, kriticky ich reflektovať a prehodnocovať pri vlastnej analýze textu,</i> – <i>dokáže identifikovať aktuálny vývoj v prekladateľstve v danej problematike a využívať ho vo vlastnom výskume.</i>	
Získané kompetentnosti: <i>Doktorand/ka</i> – <i>vie posudzovať a modifikovať postupy vlastnej jazykovej analýzy,</i> – <i>dokáže iniciovať riešenie komplexných problémov v danej oblasti.</i>	
Stručná osnova predmetu:	

- Štruktúrne a typologické rozdiely medzi jazykmi.
- Lingvokultúrne rozdiely medzi jazykmi.
- Polysémia, kompozitá, viacslovné pomenovania, neexistujúce termíny, faux amis, kolokácie, frazeologizmy.
- Rozdiely medzi jazykmi na úrovni textu.

Odporúčaná literatúra:

ČEŇKOVÁ, I. 1998. *Teoretické aspekty simultánného tlumočení*. Praha: AUC Philologica Monographia XCIX.

GILLIES, A. 2017. *Note-taking for Consecutive Interpreting. A Short Course*. Published by Routledge.

MARONEY, ELISA M.. *Linguistic & Cultural Aspects of Interpreting*. <https://openoregon.pressbooks.pub/interpretingstudies/chapter/section-2/>

MÜGLOVÁ, D. 2009. *Komunikácia. Tlmočenie. Preklad – alebo prečo spadla Babylonská veža*. Nitra: UKF.

MÜGLOVÁ, D. 2009. *Procesuálne špecifiká konzekutívneho tlmočenia*. In: *Translatologica Ostraviensia I*. Ostrava: Ostravská univerzita, s. 28 – 41.

NOVÁKOVÁ, T. 1993. *Tlmočenie: teória – výučba – prax*. Bratislava: UK.

TRANSLATION AND INTERPRETING TRAINING IN SLOVAKIA 2021. (ed.) Martin Djovčoš – Pavol Šveda. Bratislava: Stimul.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský

Poznámky: --

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1. 9. 2026

Schválil: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/PDS4/22</i>	Názov predmetu: <i>Problematika prekladu odborného textu</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>predmet štátnej skúšky</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: <i>6. – 8. alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Doktorand/ka musí absolvovať všetky povinné predmety a povinne voliteľné v rozsahu, ktorý je nevyhnutnou podmienkou práva zúčastniť sa štátnej skúšky podľa aktuálneho predpisu Študijného poriadku PU (upravuje článok 33). Všetky predmety štátnej skúšky sa hodnotia samostatne podľa stupnice uvedenej v Študijnom poriadku PU.</i> <i>Na získanie výslednej známky A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 % z hodnotovej škály vymedzenej akademickým pracoviskom a komisiou pre obhajoby a štátne skúšky. Doktorand/ka, ktorý/á získa menej ako 50 %, bude hodnotený/á stupňom FX.</i> <i>Výsledné hodnotenie odráža sumarizované hodnotenie predsedu a členov komisie menovaných pre dizertačné skúšky doktorandského študijného programu.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Doktorand/ka</i> – <i>má systematický, ucelený a komplexný súbor vedomostí v špecializovanej oblasti týkajúcej sa prekladu odborného textu vrátane poznania a porozumenia vzťahov k súvisiacim odborom (napr. lingvistiky, kulturológii, filozofii, IT technológiám, histórii, filológii, semiotike, terminológii, a pod.),</i> – <i>pozná a kriticky reflektuje aktuálne paradigmy a prístupy k prekladu odborného textu,</i> – <i>má hlboké vedomosti o teóriách, sofistikovaných metódach prekladu odborného textu na úrovni zodpovedajúcej medzinárodným kritériám,</i> – <i>má vedomosti o najaktuálnejších kvalitatívnych, kvantitatívnych a kombinovaných metódach výskumu zameraného na preklad odborných textov.</i>	
Získané zručnosti: <i>Doktorand/ka</i> – <i>vie aktívnym spôsobom získavať nové znalosti a informácie, kriticky ich reflektovať, analyzovať aprehodnocovať a využívať ich v teórii zameranej na preklad odborných textov,</i> – <i>dokáže aplikovať a tvorivo zdokonaľovať a rozvíjať teórie a výskumné a inovačné postupy v prekladateľstve a tlmočníctve, špecificky vo výskume zameranom na preklad odborných textov a vytvárať nové prístupy,</i>	

- dokáže identifikovať svetový vedecký vývoj v prekladateľstve, špecificky vo výskume zameranom na preklad odborných textov a príbuzných odboroch, a využívať ho v smerovaní a rozvoji odboru, s integráciou vedomostí z rôznych oblastí.

Získané kompetentnosti:

Doktorand/ka

- dokáže plánovať a iniciovať riešenie komplexných problémov, vrátane formulovania ich cieľov, prostriedkov a metód v prekladateľskom výskume zameranom na odborný preklad,
- vie posudzovať a modifikovať vlastnú odbornú činnosť v širšom kontexte, vo vzťahu k dlhodobému vplyvu na danú oblasť prekladateľstva (výskum zameraný na odborný preklad), a to aj z hľadiska sociálnych, etických a ďalších kritérií,
- je pripravený/á formulovať informácie o výstupoch a záveroch vedeckej, výskumnej a vývojovej práce na medzinárodnej úrovni a riadiť rozsiahle výskumné úlohy a tímy.

Stručná osnova predmetu:

- Problematika prekladu odborného textu v súvislosti s lokalizáciou.
- Problematika používania CAT nástrojov pri preklade odborných textov.
- Preklad akademických textov – typológia a špecifiká akademického diskurzu.
- Špecifiká prekladu odborných textov z rôznych oblastí (medicínskych textov, právnych textov, technických textov, IT textov).
- Lingvokulturémy v odborných textoch.
- Koncept (ne)preložiteľnosti lingvokulturém a iných špecifických výrazov.

Odporúčaná literatúra:

BASSNETT, S. 2002. *Translation Studies*, Shanghai Foreign Language Education Press.

DORDEVIC, J. 2017. *Translation techniques revisited: The applicability of existing solutions in non-literary translation*. In: *Facta Universitatis: Series Linguistics and Literature*.

ŽURICOVÁ, A. Ed. 2014. *OD TEXTU K PREKLADU IX*. PRAHA.

GAMBIER, Y., DOORSLAER VAN I. Eds. 2010. *Handbook of Translation Studies*. John Benjamins.

GENTZLER, E. 2001. *Contemporary Translation Theories*, Shanghai Foreign Language Education Press.

MUNDAY, J. *Introducing Translation Studie*.
In: http://routledgetextbooks.com/textbooks/_author/munday-9780415584890/

HOUSE, J. 2016. *Translation as Communication across Languages and Cultures*. Routledge.

NIDA, E. A. – TABER, C. R. 2004. *The Theory and Practice of Translation*, Shanghai Foreign Language Education Press.

NIDA, E. A. 2004. *Toward a Science of Translating*, Shanghai Foreign Language Education Press.

PARDILLOS, C., ÁNGEL, M. 2013. *Language training on the vocabulary of judicial cooperation in civil matters*.

PYM, A. 2016. *Translation Solutions for many languages*. Bloomsbury.

KARWACKA, W. 2015. *Medical translation*. In: *Ways to Translation*. Publisher: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. Editors: Ł. Bogucki, S. Goźdz-Roszkowski, P. Stalmaszczyk.

STAIMAN, A. 2017. *Translating Academic Texts into English*.
The Oxford Handbook of Translation Studies. Edited by Kirsten Malmkjær and Kevin Windle. OUP: 2012.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský

Poznámky: --

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 5

A	B	C	D	E	FX
60 %	40 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: *prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.***Dátum poslednej zmeny:** 1. 9. 2026**Schválil:** *prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/PDS5/22</i>	Názov predmetu: <i>Problematika prekladu umeleckého textu</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>predmet štátnej skúšky</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: <i>6. – 8. alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Doktorand/ka musí absolvovať všetky povinné predmety a povinne voliteľné v rozsahu, ktorý je nevyhnutnou podmienkou práva zúčastniť sa štátnej skúšky podľa aktuálneho predpisu Študijného poriadku PU (upravuje článok 33).</i> <i>Všetky predmety štátnej skúšky sa hodnotia samostatne podľa stupnice uvedenej v Študijnom poriadku PU.</i> <i>Na získanie výslednej známky A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 % z hodnotovej škály vymedzenej akademickým pracoviskom a komisiou pre obhajoby a štátne skúšky. Doktorand/ka, ktorý/á získa menej ako 50 %, bude hodnotený/á stupňom FX.</i> <i>Výsledné hodnotenie odráža sumarizované hodnotenie predsedu a členov komisie menovaných pre dizertačné skúšky doktorandského študijného programu.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: Doktorand/ka – <i>má systematický, ucelený a komplexný súbor vedomostí o špecializovanej oblasti prekladu umeleckého textu, disponuje poznaním o súvisiacich odboroch a rozumie vzťahom prekladu umeleckého textu k iným odborom (napr. k literárnej vede, lingvistike, kulturológii, filozofii, histórii, filológii, semiotike a pod.),</i> – <i>pozná a kriticky reflektuje aktuálne paradigmy a prístupy k prekladu umeleckého textu,</i> – <i>má hlboké vedomosti o teóriách, sofistikovaných metódach prekladu umeleckého textu na úrovni, ktorá zodpovedá medzinárodným kritériám,</i> – <i>má vedomosti o aktuálnych kvalitatívnych, príp. kvantitatívnych a kombinovaných metódach výskumu zameraného na preklad umeleckých textov.</i> Získané zručnosti: Doktorand/ka – <i>vie aktívnym spôsobom získavať nové znalosti a informácie, vie ich kriticky reflektovať, analyzovať a prehodnocovať, využíva ich v teórii zameranej na preklad umeleckých textov,</i>	

- dokáže aplikovať, tvorivo zdokonaľovať a rozvíjať teórie, výskumné i inovačné postupy v prekladateľstve a tlmočníctve, špecificky vo výskume zameranom na preklad umeleckých textov, dokáže vytvárať nové prístupy k problémom odboru,
- dokáže identifikovať svetový vedecký vývoj v prekladateľstve, špecificky vo výskume zameranom na preklad umeleckých textov a v príbuzných odboroch, využívať ho pri rozvoji odboru, pričom integruje vedomosti z rôznych oblastí.

Získané kompetentnosti:

Doktorand/ka

- dokáže plánovať a iniciovať riešenie komplexných problémov, vrátane formulovania ich cieľov, prostriedkov a metód v prekladateľskom výskume zameranom na umelecký preklad,
- vie posudzovať a modifikovať vlastnú odbornú činnosť v širšom kontexte, ako aj vo vzťahu k dlhodobému vplyvu na danú oblasť prekladateľstva (výskum zameraný na umelecký preklad), a to aj z hľadiska sociálnych, etických, či ďalších kritérií,
- je pripravený/á formulovať informácie o výstupoch a záveroch vedeckej, výskumnej a vývojovej práce na medzinárodnej úrovni a riadiť rozsiahle výskumné tímy a ich úlohy.

Stručná osnova predmetu:

- Problematika prekladu umeleckého textu v teórii a v praxi, analyticko-interpretácie postupy.
- Problémy podmienené jazykovými rozdielmi pri preklade umeleckého textu.
- Poetika umeleckého (prekladového) textu. Lyrika, epika, dráma.
- Verš a jeho realizácie v procese prekladu. Básnická obraznosť a verzológia.
- Kategória lyrického subjektu, postavy a rozprávača v umeleckom texte.
- Kategória univerza – času a priestoru v umeleckom diele.
- Špecifiká kultúrneho a jazykového prostredia východiskovej lingvokultúry.
- Intertextualita a interkulturalita.

Odporúčaná literatúra:

BASSNETT, S. 2002. *Translation Studies*, Shanghai Foreign Language Education Press.

GAMBIER, Y. 2010. Doorslaer van I. (eds.) *Handbook of Translation Studies*. John Benjamins.

GENTZLER, E. 2001. *Contemporary Translation Theories*, Shanghai Foreign Language Education Press.

HOUSE, J. 2016. *Translation as Communication across Languages and Cultures*. Routledge.

PYM, A. 2016. *Translation Solutions for many languages*. Bloomsbury.

The Oxford Handbook of Translation Studies. Edited by Kirsten Malmkjær and Kevin Windle. OUP, 2012.

ANDRIČÍK, M. 2004. *K poetike umeleckého prekladu*. Levoča: Modrý Peter.

BEDNÁROVÁ, K. 2013. *Dejiny umeleckého prekladu na Slovensku I. Od sakrálnemu k profánnemu*. Bratislava: Veda.

FELDEK, Ľ. 1977. *Z reči do reči*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

FERENČÍK, J. 2009. *Kontexty prekladu*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

FIŠER, Z. 2009. *Překlad jako kreativní proces*. Brno: Host.

GROMOVÁ, E. 2004. *Preklad a kultúra*. Edita Gromová (ed.). Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Filozofická fakulta.

HEČKO, B. 1991. *Dobrodružstvo prekladu*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

HOCHÉL, B. 1990. *Preklad ako komunikácia*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

Zborník z vedeckej konferencie. Ed. J. Truhlářová. Bratislava: Veda, 2014.
 KENÍŽ, A. 2008. *Preklad ako hra invariant a ekvivalenciu*. Bratislava: AnaPress.
 KUFNEROVÁ, Z. 2009. *Čtení o překládání*. Praha: Nakladatelství H&H.
 LEVÝ, J. 1983. *Umění překladu*. Praha: Panorama.
 MIKO, F. 1969. *Estetika výrazu. Teória výrazu a štýl*. Bratislava: SPN.
 MIKO, F. 1970. *Text a štýl. K problematike literárnej komunikácie*. Bratislava: Smena.
 MOUNIN, G. 1999. *Teoretické problémy překladu*. Praha: Karolinum.
 MÜGLOVÁ, D. 2009. *Komunikácia, tlmočenie, preklad alebo Prečo spadla Babylonská veža?* Bratislava: Enigma Publishing.
 POPOVIČ, A. 1971. *Poetika umeleckého prekladu. Proces a text*. Bratislava: Tatran.
 POPOVIČ, A. Ed. *Originál/Preklad. Interpretačná terminológia*. Bratislava: Tatran.
 POPOVIČ, A. 1975. *Teória umeleckého prekladu*. Bratislava: Tatran.
 VILIKOVSKÝ, J. 1984. *Preklad ako tvorba*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.
 VAJDOVÁ, L. 2007. *Myslenie o preklade*. Bratislava: Ústav svetovej literatúry a Kalligram.
 ZAMBOR, J. 2000. *Preklad ako umenie*. Bratislava: Univerzita Komenského.
 Aktuálne zdroje z časopisov.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský

Poznámky: --

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 5

A	B	C	D	E	FX
60 %	20 %	0 %	0 %	0 %	20 %

Vyučujúci: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD. a členovia komisie pre štátnu skúšku – schválení VR FF PU

Dátum poslednej zmeny: 1. 9. 2026

Schválil: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IPT/ODIP/22</i>	Názov predmetu: <i>Obhajoba dizertačnej práce – povinný predmet</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>štátna skúška</i>	
Počet kreditov: <i>30</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>8. (DF) 10. (EF) alebo podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Doktorand môže dekanovi/dekanke podať žiadosť o povolenie obhajoby dizertačnej práce dekanovi, ak úspešne absolvoval dizertačnú skúšku a získal najmenej 210 kreditov. Náležitosti dizertačnej práce a jej obhajoby sú dokumentované v Študijnom poriadku PU v článkoch 39 až 43.</i> <i>Požiadavky na úroveň tohoto typu kvalifikačnej práce, jej charakteristiku a formálnu úpravu, etiku a spôsob uvádzania zdrojov a bibliografických odkazov, štruktúru práce, jej odovzdávanie, kontrolu originality a sprístupňovanie, pôsobnosť univerzity, jej súčastí a pôsobnosť autora záverečnej práce upravuje Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní platná a účinná od dňa 18. 01. 2019 (čl. 1 – 10).</i> <i>Na získanie hodnotenia A musí študent získať najmenej 92% celkového bodového skóre, na získanie hodnotenia B 84%, na hodnotenie C najmenej 76%, na hodnotenie D 65%, na hodnotenie E najmenej 51%. Študent, ktorý získa menej ako 51% bude hodnotený klasifikačným stupňom FX.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Po úspešnej obhajobe dizertačnej práce má doktorand/ka nasledujúce vedomosti a disponuje nasledujúcimi zručnosťami a kompetentnosťami:</i> Získané vedomosti: <i>Doktorand/ka</i> – <i>má systematický, ucelený a komplexný súbor vedomostí v špecializovanej oblasti prekladateľstva a tlmočníctva, vrátane poznania a porozumenia vzťahov k iným častiam odboru a k súvisiacim odborom,</i> – <i>pozná a kriticky reflektuje aktuálne paradigmy a prístupy k prekladu a tlmočeniu,</i> – <i>má hlboké vedomosti o teóriách, sofistikovaných metódach a postupoch, o vedeckom výskume na úrovni zodpovedajúcej medzinárodným kritériám.</i> Získané zručnosti: <i>Doktorand/ka</i>	

- *vie aktívnym spôsobom získavať nové znalosti a informácie, kriticky ich reflektovať, analyzovať a prehodnocovať a využívať ich v teórii i praktických aplikáciách pre rozvoj prekladateľstva a tlmočníctva,*
- *dokáže aplikovať a tvorivo zdokonaľovať a rozvíjať teórie a výskumné, vývojové a inovačné postupy v prekladateľstve a tlmočníctve a vytvárať nové postupy,*
- *dokáže identifikovať svetový vedecký a inovačný vývoj v prekladateľstve a tlmočníctve a v príbuzných odboroch a využívať ho v smerovaní a rozvoji odboru, s integráciou vedomostí z rôznych oblastí.*

Získané kompetentnosti:

Doktorand/ka

- *dokáže plánovať a iniciovať riešenie komplexných problémov/projektov, vrátane formulovania ich cieľov, prostriedkov a metód v prekladateľskom a tlmočníckom výskume,*
- *vie posudzovať a modifikovať vlastnú odbornú činnosť v širšom kontexte, vo vzťahu k dlhodobému vplyvu na oblasť prekladateľstva a tlmočníctva, a to aj z hľadiska sociálnych, etických, a ďalších kritérií,*
- *je pripravený/á formulovať informácie o výstupoch a záveroch vedeckej, výskumnej a vývojovej práce na medzinárodnej úrovni a riadiť rozsiahle výskumné úlohy a tímy.*

Stručná osnova predmetu:

Výskum v rámci doktorandského štúdia: identifikácia výskumného problému, výskumné otázky, hypotézy, zber dát, metódy výskumu, výsledku výskumu a ich interpretácia

Štruktúra dizertačnej práce:

- teoretický úvod, analyzujúci aktuálny stav vedeckého poznania v danej oblasti,
- charakteristiku cieľa/ov výskumu,
- opis použitých postupov a metód,
- dosiahnuté výsledky,
- ich hodnotenie,
- diskusia,
- záver,
- zoznam použitej literatúry.

Odporúčaná literatúra:

BILÁ, M., KAČMÁROVÁ, A. 2021. *Teoretické východiská analýzy vedeckej štúdie v anglofónnom prostredí.* In: Kačmárová, A., M. Bilá. 2021. *Anglo-americký štýl písania v praxi.* Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, s. 8 – 19.

In: <http://www.pulib.sk/web/knižnica/elpub/dokument/Kacmarova8>

MURIN, G., KAČMÁROVÁ, A., BILÁ, M., LAPUTKOVÁ, A. 2021. *Akademické písanie v (aplikovanej) lingvistike.* In: Kačmárová, A., M. Bilá, 2021. *Anglo-americký štýl písania v praxi.* Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, s. 20 – 73.

In: <http://www.pulib.sk/web/knižnica/elpub/dokument/Kacmarova8>

KASÁČOVÁ, B. (Niektoré problémy doktorandov pri tvorbe dizertačných prác: Blúdenie po neznámom teréne alebo túra po vyznačenej ceste).

KIMLIČKA, Š. 2005. *Metodika písania vysokoškolských a kvalifikačných prác, učebné texty – vybrané časti.* UK: Bratislava.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: *slovenský*

Poznámky: ---

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
43 %	57 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Vyučujúci: *prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD., komisia pre obhajobu dizertačných prác schválená VR FF PU***Dátum poslednej zmeny:** 1. 9. 2026**Schválil:** *prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.*